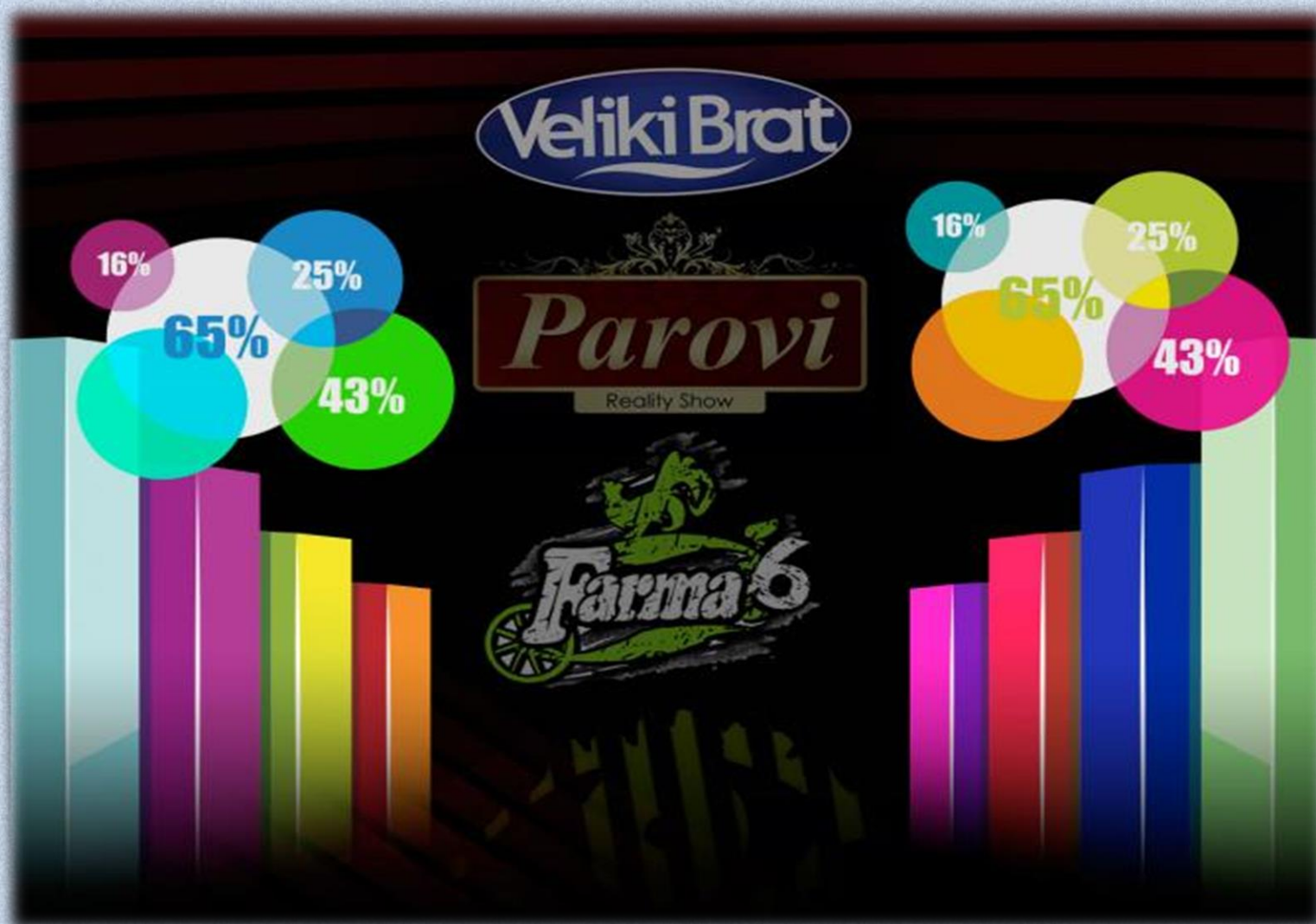

Ријалити ТВ програми 2.

СЛУЖБА ЗА НАДЗОР И АНАЛИЗУ
Београд, септембар 2017.

САДРЖАЈ

УВОД; предмет и циљеви истраживања	3
МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА	4
ДОМАЋА РЕГУЛАТИВА	5
СТАТИСТИКА РИЈАЛИТИ ПРОГРАМА КОД ПРУЖАЛАЦА МЕДИЈСКИХ УСЛУГА СА НАЦИОНАЛНОМ ПОКРИВЕНОШЋУ	16
- <i>РТВ Пинк</i>	18
- <i>Хепи ТВ</i>	29
- <i>ТВ Б92</i>	41
- <i>ТВ Прва</i>	45
- <i>РТС 1</i>	49
- <i>РТС 2</i>	52
РЕАГОВАЊА јавности, пружалаца медијских услуга, државних институција и Савета РЕМ	56
УПОРЕДНА АНАЛИЗА РЕГУЛИСАЊА РИЈАЛИТИ ПРОГРАМА У ЗЕМЉАМА РЕГИОНА	63
ЗАКЉУЧАК.....	71

УВОД; предмет и циљеви истраживања

Служба за надзор и анализу програма пружалаца медијских услуга Регулаторног тела за електронске медије спровела је током 2015. године веома амбициозно и обимно истраживање ријалити програмских садржаја код пружалаца медијских услуга са националном покривеношћу за период 2010–2015. године (до 30. априла). Пионирски Извештај **Ријалити ТВ програми**, који је објављен у јулу месецу 2015. године, у највећој мери био је посвећен расветљавању овог телевизијског формата из историјског, теоријског, и са аспекта регулације ове врсте програма са освртом на домаћу и страну праксу.

С обзиром да су ријалити програмски садржају и даље изузетно актуелни: њиховом популарношћу, гледаношћу, присутношћу у понуди програмских садржаја националних ПМУ, посебно са становишта регулације ове врсте програма; Служба за надзор и анализу програма РЕМ доноси наставак овог пионирског истраживања у виду новог Извештаја – **Ријалити ТВ програми 2.**

Наиме, са новим програмским шемама које су пружаоци медијских услуга промовисали почетком септембра месеца 2015. године долази до упадљиве и до тада незапамћене експанзије ријалити садржаја у понуди програма националних ПМУ: три најпопуларнија ријалити формата (**Велики брат**, **Парови** и **Фарма**) истовремено почињу да се емитују на програмима четири национална ПМУ (ТВ Б92 и ТВ Прва, Хепи ТВ, РТВ Пинк). Количина самог ријалити програма, који је тада почео да се емитује, последично покренула је читаву лавину догађаја, како унутар самих ријалитија који су, по природи ствари, предмет надзора и анализе Стручне службе, тако и буру реакција свеукупне јавности у Србији, па је наставак истраживања ријалити програма у РЕМ био неминован.

Служба за надзор и анализу за предмет свог новог истраживања узима **ријалити програмске садржаје који су емитовани на програмима националних ПМУ у периоду од 1. јануара 2015. до 30. јуна 2017. године, са следећим циљевима:**

- Преглед, систематизација и анализа статистичких података о емисијама ријалити програма за период 2015–2017. који су резултат мониторинга (надзора и анализе) програма националних ПМУ (РТВ Пинк, Хепи ТВ, ТВ Б92, ТВ Прва, РТС1 и РТС2). Овај сложени циљ подразумева:
  - анализу трајања и процентуалне заступљености емисија ријалити програма у односу на укупно емисионо време програма сваког од националних ПМУ у посматраном периоду;
  - анализу трендова кретања удела емисија ријалити програма у посматраним годинама;
  - анализу жанровске структуре програма ПМУ у контексту програмских обавеза према врстама садржаја које од пружалаца медијских услуга захтева концепт опште медијске услуге, закон и подзаконски акти;
  - прикази и опис нових емисија ријалити програма за сваког ПМУ;
  - хронолошки преглед мера које је Савет РЕМ изрекао конкретном ПМУ у посматраном периоду;
- Преглед реаговања јавности, пружалаца медијских услуга, државних институција и Савета РЕМ на појаве у ријалити програмским садржајима, а у контексту регулације ове врсте програма;
- Упоредна анализа регулисања ријалити програма у земљама региона са циљем уочавања најучинковитијих примера регулисања ријалити програма.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

У методолошком смислу овај Извештај, као и претходни, полази од статистичко-квантитативне методе при чему је извршено потпуно посматрање јединица статистичког скупа, у овом случају – ријалити програмских садржаја (емисија), које су анализирани кроз статистички попис и кроз статистички извештај. Такође, Извештај доноси и анализу карактеристика јединица статистичког скупа (емисија ријалити програма), односно квалитативну анализу садржаја емисија.

У истраживању коришћене су следеће методе:

- статистички (квантитативни) метод;
- метод тренда; и
- метода анализе садржаја.

Статистички метод заправо је **квантитативни метод** који служи за прикупљање, обраду и анализу података. Овим методом мери се квантитативни опсег неке појаве. На темељу бројчане анализе долази се до закључака о учесталости и заступљености неке појаве, у овом случају обима и удела ријалити програма.

Метод тренда је статистички метод динамичке анализе масовних појава и најзначајнији метод анализе временских серија, који означава карактеристичну закономерну линију кретања неке појаве у времену. У овом истраживању методом тренда анализирана су кретања удела ријалити програма у укупном емисионом времену националних ПМУ у годинама посматраног периода (2010–2017).

Анализа садржаја била је заснована на систематском праћењу емитованог програма ради стицања објективног увида у његове карактеристике. Посматран је садржај емисија ријалити програма са циљем уочавања делова садржаја који су спорни из угла поштовања законских одредби који се тичу заштите малолетника и поштовања људских права (људског достојанства).

Статистичким методама и методом анализе садржаја спроведено је оригинално истраживања ријалити програмских садржаја на основу обимне, сређене и систематизоване базе података, која је резултат вишегодишњег мониторинга (надзора и анализе) целокупног програма пружалаца медијских услуга са националном покривеношћу, са посебним акцентом на ријалити програмске садржаје, од стране Стручне службе РЕМ.

У консултацијама са **Правном службом РЕМ**, за потребе овог Извештаја, направљен је адекватан избор, пре свега из домаће регулативе, а затим и регулаторне праксе суседних земаља у вези са регулисањем ријалити програма.

ДОМАЋА РЕГУЛАТИВА

ZAKON

O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

("Sl. glasnik RS", br. 83/2014)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se, u skladu sa međunarodnim konvencijama i standardima, organizacija i rad Regulatornog tela za elektronske medije, uslovi i način pružanja audio i audio-vizuelnih medijskih usluga, uslovi i postupak za izdavanje dozvola za pružanje audio i audio-vizuelnih medijskih usluga, kao i druga pitanja od značaja za oblast elektronskih medija.

Član 2

Odredbe ovog zakona ne odnose se na uslove obavljanja delatnosti elektronskih komunikacija, uslove i način korišćenja radio-frekvencija za distribuciju i emitovanje medijskih sadržaja, kao i na uslove postavljanja, upotrebe i održavanja emisionih radio stanica (radio-difuznih, fiksnih i mobilnih).

Tumačenje odredaba ovog zakona

Član 3

Odredbe ovog zakona tumače se u korist unapređenja vrednosti demokratskog društva, u skladu sa načelima Ustava Republike Srbije, zakona kojim se uređuje oblast javnog informisanja i važećim međunarodnim standardima u oblasti ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje.

Značenje pojedinih izraza

Član 4

❖ ДЕЛОКРУГ РАДА РЕГУЛАТОРА

- Закон о електронским медијима, *Делокруг рада Регулатора*, **члан 22**:

Регулатор:

(...)

15) утврђује ближа правила која се односе на програмске садржаје а у вези са заштитом достојанства личности и других личних права, заштитом права малолетника, забраном говора мржње и др;

❖ ПОШТОВАЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА

- Закон о електронским медијима, *Обавеза поштовања људских права*, **члан 50, став 1. и 2**:

Медијска услуга се пружа на начин којим се поштују људска права а нарочито достојанство личности.

Регулатор се стара да се у свим програмским садржајима поштује достојанство личности и људска права, а нарочито се стара да се не приказује понижавајуће поступање и сцене насиља и мучења, осим ако за то постоји програмско и уметничко оправдање.

❖ ЗАБРАНА ГОВОРА МРЖЊЕ

- Закон о електронским медијима, *Забрана говора мржње*, **члан 51**:

Регулатор се стара да програмски садржај пружаоца медијске услуге не садржи информације којима се подстиче, на отворен или прикривен начин, дискриминација, мржња или насиље због расе, боје коже, предака, држављанства, националне припадности, језика, верских или политичких убеђења, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, имовног стања, рођења, генетских особености, здравственог стања, инвалидитета, брачног и породичног статуса, осуђиваности, старосне доби, изгледа, чланства у политичким, синдикалним и другим организацијама и других стварних, односно претпостављених личних својстава.

❖ ПОСРЕДНА ЗАШТИТА МАЛОЛЕТНИХ ЛИЦА

- Закон о електронским медијима, *Опште обавезе пружалаца медијске услуге у односу на програмске садржаје, члан 47:*

Пружалац медијске услуге, у односу на свој програмски садржај, у складу са својом програмском концепцијом, дужан је да:
(...)

4) не пружа програмске садржаје који истичу и подржавају наркоманију, насиље, криминално или друго недозвољено понашање, као и садржаје који злоупотребљавају лаковерност гледалаца и слушалаца;

❖ ОДРЕДБЕ О ЗАШТИТИ МАЛОЛЕТНИХ ЛИЦА

- Закон о електронским медијима, *Обавеза поштовања људских права, члан 50, став 3:*

(...)

Садржаји који могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника морају бити јасно означени и не објављују се у време кад се основано може очекивати да их малолетници прате, имајући у виду уобичајени распоред њихових активности, осим изузетно као заштићена услуга са условним приступом на начин предвиђен овим законом.

- Закон о електронским медијима, *Медијске услуге на захтев и заштита малолетних лица, члан 61:*

Медијска услуга на захтев која може да шкоди физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, чини се доступном на начин који обезбеђује да је малолетници у уобичајеним околностима неће чути или видети (на пример као заштићена услуга са условним приступом).

- Закон о електронским медијима, *Заштита малолетних лица, члан 68:*

Забрањено је приказивање порнографије, сцена бруталног насиља и других програмских садржаја који могу тешко да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника.

Регулатор се стара да програмски садржаји који могу да нашкоде физичком, моралном или менталном развоју малолетника не буду доступни путем медијске услуге радија и телевизијског емитовања, изузев кад је временом емитовања или техничким поступком обезбеђено да малолетници, по правилу нису у прилици да их виде или слушају.

Регулатор подстиче пружаоце медијских услуга да организују сталну унутрашњу контролу садржаја са становишта заштите малолетника.

Регулатор упознаје пружаоце медијских услуга са садржајима за које је установила да нису у складу са правилима о заштити малолетника.

Регулатор, на захтев пружаоца медијске услуге, даје мишљење о усклађености одређеног програмског садржаја са правилима о заштити малолетника, односно условима да се тај садржај учини доступним (време емитовања, начин најаве и сл.).

Програмски садржаји неподесни за малолетнике млађе од 16 година не смеју да се емитују пре 22,00 сата ни после 6,00 сати, а неподесни за малолетнике млађе од 18 година, пре 23,00 сата, ни после 6,00 сати.

Програмски садржаји неподесни за малолетнике млађе од 12 година не смеју се емитовати у оквиру дечијег програма.

Програмски садржаји из ст. 6. и 7. овог члана не смеју да се оглашавају ван времена у којима је допуштено емитовање тих садржаја.

Пружаоци медијске услуге су дужни да о притужбама због непоштовања правила о заштити малолетника, обавесте Регулатора.

Пружаоци медијске услуге су дужни да јасно означе програме који су у стању да угрозе малолетнике или су за њих неприкладни, као и да на то упозоре старатеље.

За учешће малолетника у аудио-визуелном програму потребна је сагласност родитеља, старатеља или усвојиоца, што не искључује дужност емитера да обрати посебну пажњу приликом учествовања малолетника у програму и не искључује његову одговорност за објављени садржај.

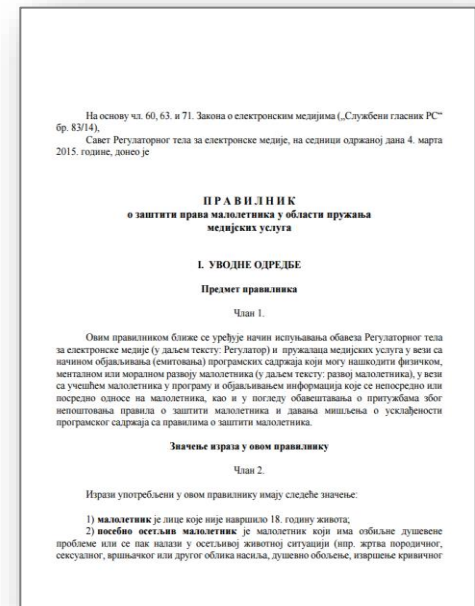
Правилник о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 25/15)

Правилник о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга ближе уређује начин испуњавања обавеза пружалаца медијских услуга у вези са начином објављивања (емитовања) програмских садржаја који могу нашкодити физичком, менталном или моралном развоју малолетника, у вези са учешћем малолетника у програму и објављивањем информација које се непосредно или посредно односе на малолетника, као и у погледу обавештавања о притужбама због непоштовања правила о заштити малолетника и давања мишљења о усклађености програмског садржаја са правилима о заштити малолетника (*члан 1.*).

Правилник обавезује пружаоце медијских услуга да предузму све неопходне мере како њихови програмски садржаји не би нашкодрили развоју малолетника, имајући при том у виду да малолетници уживају право на већи степен заштите слободног развоја личности него пунолетна лица, као и да се при том руководе најбољим интересом малолетника приликом категоризације програмских садржаја, учешћа малолетника у програмском садржају, као и приликом објављивања информације која се непосредно или посредно односи на малолетника и његов приватан и породичан живот (*члан 3.*).

Правилник забрањује приказивање програмских садржаја који могу тешко нашкодити развоју малолетника: порнографија, брутално насиље без нарочитог програмског и уметничког оправдања, као и други програмски садржаји који могу тешко да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника, с тим да предвиђа изузетак у погледу емитовања порнографије, утврђујући услове под којима она може бити изузетно доступна јавности (*члан 4.*).

С друге стране, **Правилник** у погледу програмских садржаја који могу нашкодити развоју малолетника прописује обавезу њиховог јасног означавања и забрану објављивања у време кад се основано може очекивати да их малолетници прате, имајући у виду уобичајени распоред њихових активности (*члан 5.*).

У складу са тим, овим подзаконским актом:

- 1) прописује се обавеза категоризације програмских садржаја који могу нашкодити развоју малолетника (*члан 6.*);
- 2) утврђују се категорије у које се ти програмски садржаји могу категоризовати: а) програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 12 година; б) програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година; в) програмски садржај неподесан за особе млађе од 18 година (*члан 7.*);
- 3) прописује се време у које се они могу емитовати у линеарним медијским услугама, и то на следећи начин: а) програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 12 година може се емитовати само у време када се објективно може очекивати да они прате програм уз присуство родитеља, имајући у виду уобичајен распоред њихових активности (нпр. време поласка у школу, радни или нерадни дан, школски распуст, уобичајено радно време и др.); б) програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година може се емитовати само у периоду од 22:00 до 06:00 сати; в) програмски садржај неподесан за особе млађе од 18 година може се емитовати само у периоду од 23:00 до 06:00 сати (*члан 8.*);
- 4) утврђује се време у коме се категорисани програмски садржаји могу учинити доступним јавности у нелинеарним медијским услугама (*члан 9.*);
- 5) предвиђа се начин означавања категорисаних програмских садржаја у линеарним медијским услугама (*члан 10.*) и нелинеарним медијским услугама (*члан 11.*);
- 6) прописују се општа мерила за категоризацију програмских садржаја; пружалац медијске услуге приликом оцене да ли је неопходно категоризовати одређени програмски садржај узима у обзир да ли се у том садржају приказују потенцијално штетни садржаји (насиље и његове последице; сексуално насиље; наго људско тело; сексуалност; застрашујуће сцене; пушење и злоупотреба опојних дрога, алкохола и других штетних супстанци; опасно понашање; дискриминаторско поступање; непристојно понашање), као и у ком контексту се потенцијално штетни садржаји приказују (нпр. циљ и природа програмског садржаја, степен реалистичности приказивања потенцијално штетног садржаја, број, дужина, учесталост, интезитет и детаљност приказивања тих садржаја и др.) (*члан 13.*);
- 7) предвиђа који су то програмски садржаји неподесни за малолетнике млађе од 12 и 16 година, као и за све малолетнике, при том имајући у виду набројане потенцијално штетне садржаје (*чл. 14–16.*).

- Правилник о заштити малолетника у области пружања медијских услуга у поглављу *Значење израза у овом правилнику члан 2. став 1. тачка 9)* доноси и дефиницију ријалити програмског садржаја:

ријалити програмски садржај је садржај који претежно у циљу забаве приказује, у природном или вештачки створеном окружењу (нпр. вештачки створена заједница људи на ограниченом физичком простору), на који начин се један или више учесника понаша у унапред предвиђеним, спонтано или на други начин насталим конкретним животним ситуацијама (нпр. суживот у одређеној заједници људи, међусобна комуникација, рад, доколица, решавање одређених задатих или непредвиђених конкретних животних проблема и сл.) у одређеном временском периоду, а у којем учесници, по правилу, учествују ради прибављања одређене имовинске или неимовинске користи;“

- Коначно, Правилник о заштити малолетника у области пружања медијских услуга прописује и *Посебне одредбе у вези са емитовањем ријалити програмских садржаја, члан 17:*

Ријалити програмски садржај се сматра неподесним за малолетнике млађе од 16 година, ако се у њему приказује непристојно понашање које се не користи као акт агресије, односно да би се неко увредио или се приказује конзумирање алкохолних пића, осим ако је оно изостављено из снимка или потпуно прикривено употребом високофреквентног тона (бипс), замагљења слике или на други сличан начин.

Ријалити програмски садржај се сматра неподесним за особе млађе од 18 година, ако се у њему приказује насиље, непристојно изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања, пушење, неумерено конзумирање алкохолних пића или наго људско тело.

У ријалити програмском садржају не могу се приказивати тешко насиље, сексуалност, злоупотреба опојних дрога, као и понашање које представља говор мржње или којим се вређа људско достојанство или друго људско право.

Ако у току ријалити програмског садржаја који се емитује директно (уживо) дође до ескалације насиља или непристојног понашања предузетог у циљу вређања, пружалац медијске услуге је дужан да одмах прекине његово емитовање, ако не може на други начин да избегне приказивање таквог понашања (нпр. искључење тона, промена кадра и сл.).

Преглед и анализа мера које је Савет РЕМ изрицао конкретним пружаоцима медијских услуга истиче следеће одредбе Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга као најучесталије:

- III. УЧЕСТВОВАЊЕ МАЛОЛЕТНИКА У ПРОГРАМУ; *Сагласност за учешће у програму, члан 22. став 3. и 5:*

(...)

Сагласност родитеља не искључује обавезу да пружалац медијске услуге посвети дужну пажњу и мишљењу малолетника о учешћу у програму, с тим да у програму не може учествовати малолетник који се са тим није сагласио.

(...)

Сагласност родитеља и малолетника не искључује дужност пружаоца медијске услуге да обрати посебну пажњу приликом учествовања малолетника у програму и не искључује његову одговорност за објављени садржај.

- *Поштовање достојанства и слободног развоја личности малолетника, члан 24. став 1. и 2:*

Приликом малолетниковог учествовању у програму мора се поштовати његово достојанство личности, а учешће мора бити прилагођено његовом узрасту, зрелости, разлогу учешћа и осетљивости коју он показује према том разлогу.

У смислу става 1. овог члана, нарочито није дозвољено омаловажавати малолетника, дискриминаторски поступати према њему, постављати му питања у вези са осетљивим породичним проблемима или у вези темом која није прикладна његовом узрасту или га излагати ситуацији која код њега може изазвати осећање страха, стида, узнемирености или беса.

(...)

- *Недозвољеност учешћа у одређеним програмским садржајима, члан 26. став 3:*

(...)

Малолетник не може да учествује у програмском садржају који се односи на породични сукоб у који је он непосредно или посредно укључен.

(...)

- *Заштита приватног и породичног живота, члан 28. став 1, 3. и 5:*

Информације које се односе на приватан и породичан живот малолетника не смеју се објављивати ако би то довело до повреде његових интереса и достојанства.

(...)

Није дозвољено емитовати програмски садржај усмерен на утврђивање идентитета малолетникових родитеља (нпр. оспоравање, односно утврђивање очинства или материнства), без обзира на то да ли је он под родитељским старањем.

(...)

Породични сукоб у који је на непосредан или посредан начин укључен малолетник не сме се користити у програмском садржају у циљу забаве јавности.

(...)

Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 55/15)

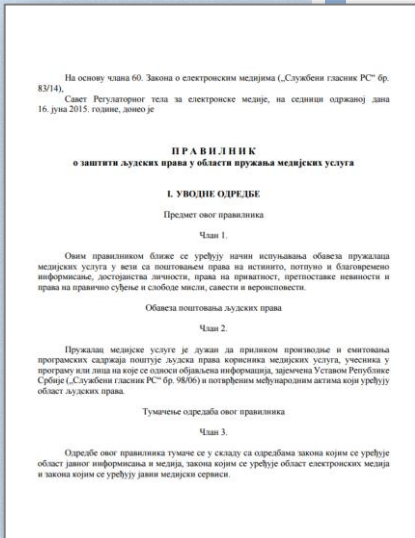
❖ ПОШТОВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Достојанство личности и друга људска права: како учесника у програмским садржајима (па и у ријалити програмима), тако и самих гледалаца; штите одредбе **Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга**.

- **Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга, III. ПОШТОВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ.**
Општа обавеза, **члан 20:**

Пружалац медијске услуге је дужан да медијску услугу пружа на начин којим се поштује достојанство личности корисника медијске услуге, учесника у програму и лица на које се објављена информација односи.

- **Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга, III. ПОШТОВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ,**
Забрана објављивања програмских садржаја којима се повређује људско достојанство, члан 21:

Пружалац медијске услуге не сме објављивати програмске садржаје у којима се приказују насиље, наркоманија, понижавајуће поступање, мучење или друго нечовечно поступање према људском бићу на начин којим се такво поступање подстиче, велича, оправдава, умањује му се значај или се приказује на други начин којим се повређује људско достојанство.

Пружалац медијске услуге не сме приликом приказивања стварних догађаја нарушавати људско достојанство, нарочито приказујући оболело лице или жртву насиља или трагичног догађаја која умире или је изложена озбиљној физичкој или менталној патњи.

Приликом оцене постајања повреде обавеза из ст. 1. и 2. овог члана, узима се у обзир да ли за емитовање програмског садржаја постоји програмско или уметничко оправдање (нпр. образовни програмски садржај, документрани или играни филм).

- **Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга, III. ПОШТОВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ. Поштовање достојанства личности учесника у програму, члан 22:**

Пружалац медијске услуге мора поштовати достојанство личности учесника у програму, а нарочито није дозвољено омаловажавати га, поступати према њему на дискриминаторски, нечовечан или понижавајући начин или му неоправдано ускратити учешће у програму.

Ако је одређено лице пристало да учествује у програму уз обезбеђење заштите његовог идентитета, морају се предузети све неопходне мере како би се обезбедила његова анонимност (нпр. маскирана или замагљена слика и модулирани тон или коришћење гласа другог лица, изостављање података који би непосредно или посредно могли указати на идентитет, коришћење глуме и сл.), при чему посебно мора водити рачуна о неопходном степену анонимности (нпр. да ли је неопходно да идентитет остане сакривен само од опште јавности или и од његове породице или пријатеља).

Корисници медијске услуге морају бити јасно обавештени да се ради заштите идентитета одређеног лица користи глума или глас другог лица.

Пружалац медијске услуге може ускратити одређеном лицу започето учествовање у програму, ако се оно понаша насилно или непристојно, позива на извршење кривичног дела, користи говор мржње, вређа друге учеснике у програму или представника пружаоца медијске услуге или не поштује услове под којима уговорено његово учешће у програму.

Ако у програму учествује лице које је тешко оболело, има сметње у менталном развоју, изражену телесну ману или инвалидитет, није дозвољено односити се према њему са сажалењем или са намером да се код јавности изазове осећање сажалења, због тога што оно има наведена својства.

- **Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга, III. ПОШТОВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ. Општа забрана злоупотребе лаковерности, члан 23:**

Пружалац медијске услуге не сме злоупотребити лаковерност учесника у програму или корисника медијске услуге, при чему ће нарочито водити рачуна о интересима лица које је тешко оболело, има ментално обољење или сметње у менталном развоју или је преживело трауму као жртва насиља или трагичног догађаја.

- **Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга, III. ПОШТОВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ. *Забрана злоупотребе лаковерности у вези са посебно тарифираним услугама, члан 25:***

Ако се корисници медијске услуге позивају да учествују у програму, посредством посебно тарифираних услуга електронске комуникационе мреже (нпр. посебно тарифирани број телефона), ради изражавања свог мишљења, давања предлога, гласања или друге комуникације у вези са програмом, на јасан и истинит начин морају се објавити следећи подаци:

- 1) укупан износ посебне тарифе (нпр. цена успостављања позива, цена позива по јединици времена, цена слања СМС-а) и износ пореза који корисник услуге плаћа на тај износ тарифе;
- 2) да ли коришћење посебно тарифиране услуге гарантује учешће у програму;
- 3) начин наплате цене коришћења посебно тарифиране услуге (нпр. да ли се она наплаћује одмах по започетом коришћењу посебно тарифиране услуге или тек по укључењу у програм).

У оквиру аудио-визуелне медијске услуге подаци из става 1. овог члана морају бити јасно видљиви све док је на екрану присутан и број за коришћење посебно тарифиране услуге, с тим што се за њихово навођење морају користити знаци идентичне боје, величине и видљивости који се користе за навођење броја, док се приликом њиховог усменог саопштавања они морају саопштити одмах по објављивању броја за коришћење посебно тарифиране услуге.

У оквиру медијске услуге радија подаци из става 1. овог члана саопштавају се одмах по објављивању броја за коришћење посебно тарифиране услуге.

Особеност регулативе у Републици Србији огледа се у постојању два акта која се посебно и специфично односе само на ријалити програмске садржаје. Међутим, ове препоруке нису обавезујуће за пружаоце медијских услуга.

- *Препорука о примени техничких мера ради обезбеђења одговарајуће уређивачке контроле приликом емитовања ријалити програмских садржаја*¹;

коју је **Савет Регулаторног тела за електронске медије** донео на седници одржаној дана **7. новембра 2016. године**, и према којој се пружаоцима медијских услуга препоручује да током директног (уживо) емитовања садржаја ријалити „присилног окружења“, применом одговарајућих техничких мера, обезбеде да између момента одигравања догађаја који се желе приказати јавности и момента њиховог приказивања постоји **временска разлика (одложено емитовање) од најмање два минута**.

- *Препорука о времену емитовања ријалитија „присилног окружења“ у програмима пружалаца медијских услуга*²;

донесена на седници **Савета РЕМ** дана **19. новембра 2015. године**, која пружаоцима медијских услуга препоручује да ријалитије „присилног окружења“ (*Парови, Фарма, Малдиви, Велики брат* и др.) емитују у периоду од 23:00 до 06:00 часова, као и да овим садржајима претходи усмено и текстуално упозорење: „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 18 година“, да током целог трајања програма на екрану буде присутна графичка ознака у виду круга црвене боје у коме је у белој боји исписан број 18.

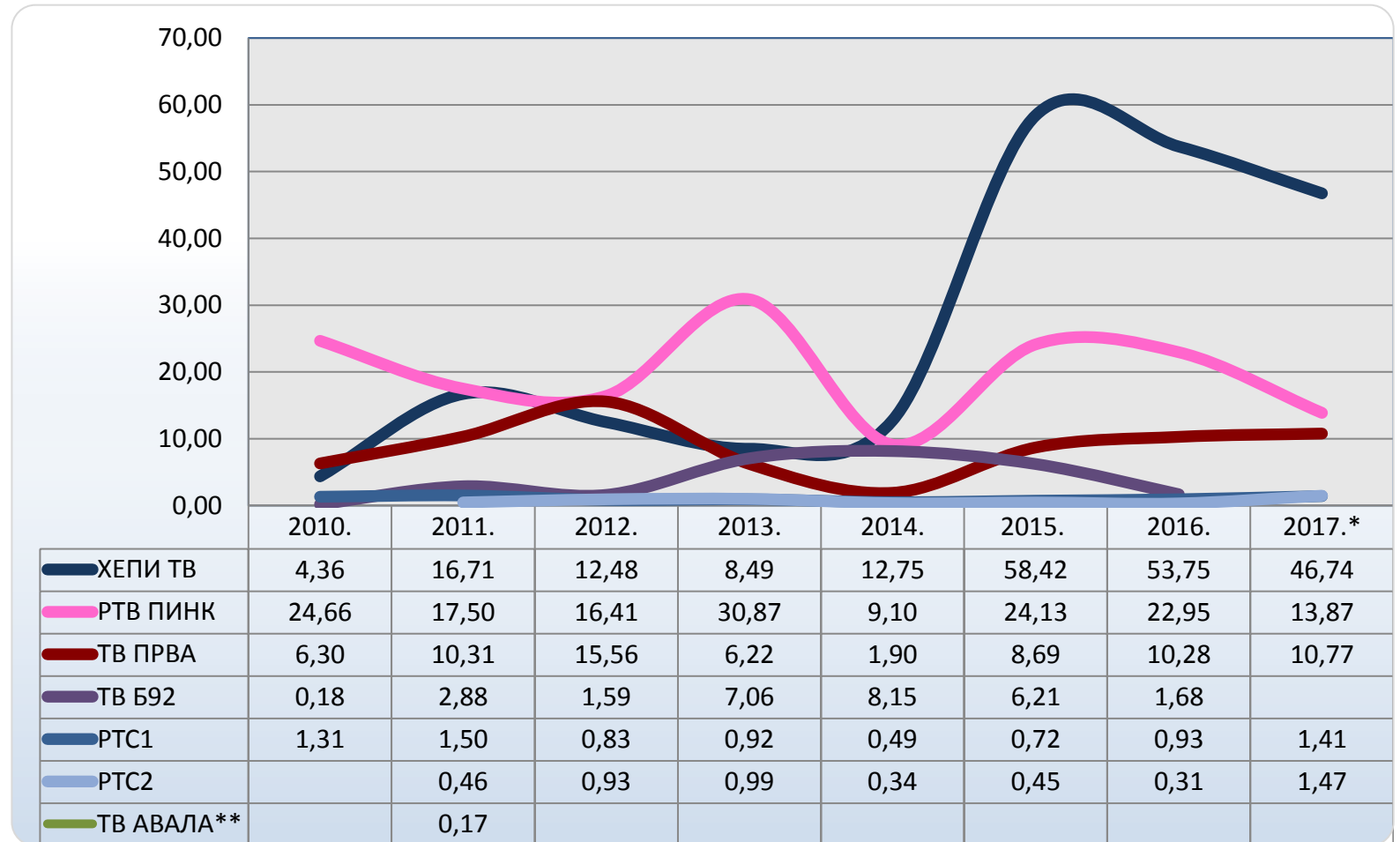
1

<http://rem.rs/uploads/files/Preporuke/PREPORUKA%20O%20PRIMENI%20TEHNI%20C4%8CKIH%20MERA%20RADI%20OBEZBE%20C4%90ENJA%20DGOVARAJU%20C4%86E%20URE%20C4%90IVA%20C4%8CKE%20KONTROLE%20PRILIKOM%20EMITOVANJA%20RIJALITI%20PROGRAMSKI%20SADR%20C5%BDAJA.pdf>

2 <http://www.rem.rs/uploads/files/Preporuke/8627-Preporuka%20o%20vremenu%20emitovanja%20rijaliti%20programa.pdf>

СТАТИСТИКА РИЈАЛИТИ ПРОРАМА КОД ПРУЖАЛАЦА МЕДИЈСКИХ УСЛУГА СА НАЦИОНАЛНОМ ПОКРИВЕНОШЋУ

Упоредни графички приказ заступљености ријалити програма код националних ПМУ
у периоду 2010–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

** 26. октобра 2012. године Савет Републичке радиодифузне агенције донео је одлуку да се Телевизији Авала, због неплаћања накнаде, одступања од програмске концепције на основу које јој је издата дозвола, као и због неиспуњавања законске обавезе производње сопствене продукције и продукције информативног програма, одузме дозволу пре рока на који јој је издата.

Графички приказ заступљености ријалити програма код пружалаца медијских услуга за подручје целе Републике (национални ПМУ) за период 2010–2017. упадљиво наглашава **2015.** као кључну и граничну годину у којој се десила најдрастичнија експанзија ове врсте програмских садржаја. На програму **Хепи ТВ** ова врста програма достигла је тада свој историјски максимум, унутар посматраног периода, удела у укупном емисионом времену са вредношћу од чак **58,42%**.

Иако је свој историјски максимум удела ријалити програма у укупном емисионом времену **РТВ Пинк** постигла у 2013. години (30,87%), вредност заступљености ове врсте садржаја није много мања ни у 2015. години – **24,13%**. Удео ријалити програма у **2016. години** показује мањи, не и драстичан, пад вредности: на програму **Хепи ТВ** удео ријалити програма и даље је изнад педесет процената, тачније – **53,75%**; на програму **РТВ Пинк** занемарив пад на **22,95%**.

Пошто је у 2014. години удео ријалитија у програмској понуди **ТВ Прва** био на историјском минимуму од 1,90%, и за овог пружаоца медијских услуга 2015. је година у којој се дешава преокрет: видљив скок удела ријалитија на 8,69%, а затим благи раст на **10,28% 2016. године**, односно 10,77% у првој половини 2017. године.

НАПОМЕНА: Подаци о трајању и заступљености ријалити програма у посматраном делу 2017. године (до 30. јуна) нису, пре свега, коначни, па тако ни у потпуности релевантни за поређење са претходним годинама посматраног интервала. Иако се подаци односе на половину 2017. године, они, ипак, не дају комплетну и коначну слику о трајању и заступљености емисија ријалити програма.

Наиме, емисије ријалити програма по правилу емитују се у сезонама, и у програмској понуди пружалаца медијских услуга позиционирају у одређеним деловима године: од септембра месеца крећу најаве и промоције нових сезона, не само ријалити програма, него и целокупне програмске понуде пружалаца медијских услуга. С обзиром на ову чињеницу реално је очекивати да ће се до краја 2017. године вредности удела ове врста програмског садржаја на годишњем нивоу значајно изменити – порастити код свих посматраних пружалаца медијских услуга.

СТАТИСТИКА РИЈАЛИТИ ПРОРАМА КОД ПРУЖАЛАЦА МЕДИЈСКИХ УСЛУГА СА НАЦИОНАЛНОМ ПОКРИВЕНОШЋУ

Упоредни табеларни приказ трајања и заступљености ријалити програма код националних ПМУ
у периоду 2015–2017. година

Назив емитера	2015.		2016.		2017. (до 30. јуна)*	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
РТС 1	2.14:46:48	0,72	3.09:32:53	0,93	2.12:49:51	1,41
РТС 2	1.15:28:21	0,45	1.02:41:48	0,31	2.15:15:22	1,47
ТВ Б92	22.13:43:00	6,21	6.03:00:09	1,68	/	/
ТВ ПРВА	31.13:59:34	8,69	37.10:37:17	10,28	19.10:34:01	10,77
РТВ ПИНК	87.17:25:36	24,13	83.13:54:07	22,95	24.21:26:32	13,87
ХЕПИ ТВ	186.00:52:05	58,42	186.22:14:49	53,75	83.11:13:47	46,74

Поред тога што се у **2015. години** десила најдрастичнија експанзија ријалити програма, код националних прожалаца медијских услуга дошло је и до међусобног раслојавања по питању заступљености ове врсте програмских садржаја. Наиме, до тада постојала је јасна граница између јавног медијског сервиса, на једној, и комерцијалних ПМУ, на другој страни.

РТС 1 и **РТС 2** као канали националног јавног сервиса емитовали су, током свих година посматраног периода, ријалити програм са минималним вредностима удела у укупном емисионом времену, испод једног процента. Тек у 2017, у којој су обрађени и систематизовани подаци за прву половину године, уочава се благи раст удела ове врсте програма – вредности још увек симболичне, скоро занемариве: између 1,41% и 1,47%.

У маркираној 2015. години дошло је, наиме, до кључног раслојавања и међу комерцијалним пружаоцима медијских услуга.

На програму **ТВ Б92** својеврсни преокрет десио се у 2013. години, када је удео ријалити програма достигао вредност од 7,06%, а 2014. и свој историјски максимум – 8,15%. Од кључне **2015. године** удео ријалитија креће благо да пада – у овој години емитована је последња, пета регуларна сезона ријалити формата **Велики брат** захваљујући коме је удео ријалити програма у понуди овог ПМУ износио 6,21%. Након тога долази до осетног пада удела ријалитија у укупном емисионом времену на симболичних 1,68% (2016.), да би у првој половини 2017.

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

године емисије ријалити програма у потпуности изостале из програмске понуде овог пружаоца медијских услуга. На тај начин ТВ Б92 сврстала се у групу са јавним медијским сервисом – пружаоци медијских услуга са занемаривим уделом ријалити програма у укупном емитованом програму.

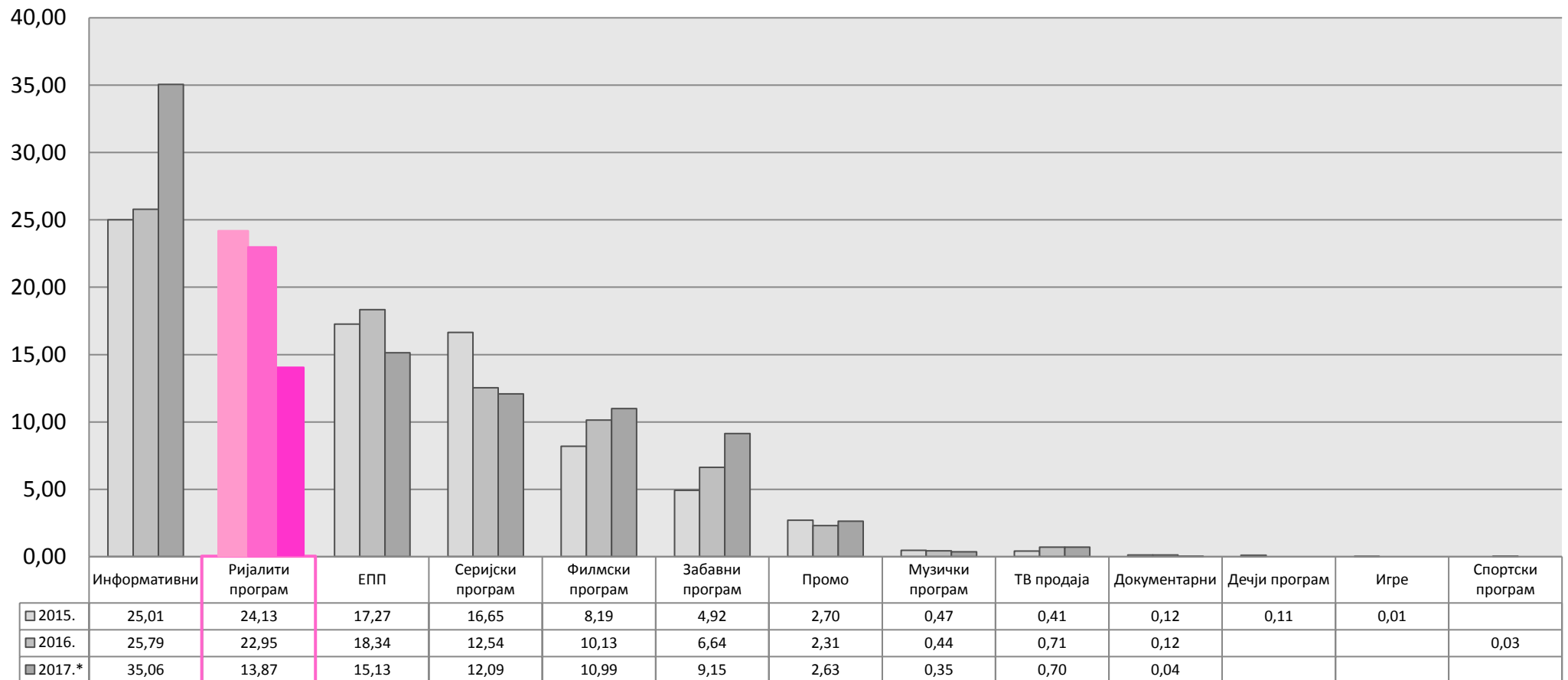
На другој страни у односу на јавни медијски сервис и ТВ Б92 налазе се **РТВ Пинк** и **Хепи ТВ**, као водећи пружаоци медијских услуга по питању заступљености и понуди ријалити програма. Захваљујући, пре свега, формату ријалити програма сопствене продукције – **Парови**, Хепи ТВ овој врсти програма посвећује више од половине свог укупног годишњег програма. У програмској понуди РТВ Пинк емисијама ријалити програма припада у просеку четвртина укупног годишњег програма, и то, захваљујући, пре свега, ријалити формату **Фарма**, али и већем броју других емисија ријалити програма који су реализовани у продукцији РТВ Пинк. Главна карактеристика понуде ријалити програма на **РТВ Пинк** и **Хепи ТВ** је апсолутна доминација емисија ријалити програма познатих под називом **стандардни ријалити програми**, односно, како их је у међувремену дефинисало Регулаторно тело за електронске медије – **ријалити „присилног окружења“³**. Ови ријалити формати представљају најпопуларније и најгледаније програмске садржаје, не само на програмима комерцијалних пружалаца медијских услуга РТВ Пинк и Хепи ТВ, већ уопште у програмској понуди пружалаца медијских услуга за подручје Републике.

Специфичност понуде ријалити програмских садржаја на **ТВ Прва** јесте у бројности наслова различитих ријалити формата, као и у програмској опредељености за **такмичарске ријалитије**, односно, **„талент-шоу програме“⁴**. На тај начин ТВ Прва постиже релативну уједначеност удела ријалити програмских садржаја у укупном годишњем програму, нарочито у посматраном периоду: 2015–2017. ТВ Прва издваја се као комерцијални ПМУ који се по критеријуму заступљености и профилисаности ријалити програма не може сврстати нити у водећу категорију ПМУ којима припадају РТВ Пинк и Хепи, али ни у категорију ПМУ са занемаривим уделом ријалити програма у укупном емитованом програму (јавни медијски сервис и ТВ Б92).

³ Карактеристике стандардних или ријалити програма „присилног окружења“: учесници живе одређени број дана у изолацији, која може бити затворени простор – кућа или имање (фарма) или, пак, тешко приступачно острво; реализују се уз константан надзор већег броја камера; такмичарског су карактера, а до крајњег победника, долази се кроз сложен и специфичан систем елиминације учесника. Учесници овог типа ријалити програма најчешће су познате личности. Међутим, чак и када концепт подразумева учешће анонимних актера, неки од њих после извесног времена и сами постају познати, управо захваљујући појављивањима у таквим емисијама. Овој класи ријалити емисија припадају најпопуларнији формати: *Велики брат*, *Фарма*, *Парови*, *Срвајев*.

⁴ Ове емисије приказују надметања учесника у којима се демонстрира њихов таленат или вештина. Такмичење пролази кроз фазе елиминације учесника: одлукама жирија, углавном састављеном од познатих личности које на духовит или оштар начин коментаришу извођење такмичара и доносе одлуке, али и гласањем публике, долази се до коначне победе и освајања награда. Овом типу ријалитија припадају и емисије такмичења у кулинарским вештинама.

Структура програма;
Упоредни приказ заступљености програмских жанрова у периоду 2015–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Програмском понудом комерцијалног пружаоца медијске услуге РТВ Пинк у свим годинама посматраног периода преовлађују програмски садржаји који подразумевају забаву у најширем смислу: ријалити, филмски, серијски и забавни програм.

У првих шест месеци обрађених и систематизованих података за **2017. годину** примећује се знатан скок удела информативног програма – **35,06%**. С обзиром на стабилну позиционираности и присутност ове врсте програмских садржаја у програмској шеми реално је очекивати да ће и на годишњем нивоу удео информативног програма бити на трагу ове вредности.

Удео ријалити програма у укупном емисионом времену РТВ Пинк износи **у просеку око четвртину програма** овог ПМУ.

У првих шест месеци 2017. године удео ријалитија мањи је него у претходне две године посматраног интервала, што је последица неуједначености позиционирања програмских жанрова у годишњој програмској шеми. Промоција нових сезона и нових формата ријалити програма креће са промоцијом нове програмске шеме коју пружаоци медијских услуга промовишу и почињу да примењују по правилу у септембру месецу. Тако је веома извесно да ће удео ријалити програмских садржаја на нивоу целе 2017. године бити осетно већи, него што је на нивоу првих шест месеци.

У најкраћем, можемо закључити да у посматраном интервалу (2015–2017. година) програмска понуда на РТВ Пинк својом половином припада двома програмским врста: информативном и ријалити програму, који ову половину програма равноправно деле. Другом половином укупног емисионог времена РТВ Пинк доминирају играни: серијски и филмски, на крају, и забавни програмски садржаји; уз опаску да у овој, другој половини укупног програма РТВ Пинк највећи део припада комерцијалном времену (ЕПП и ТВ продају): између 17,27% и 18,34% у прве две године посматраног интервала. Остале врсте садржаја потпуно су занемарене или одсутне из понуде програма, што овог комерцијалног пружаоца медијске услуге за подручје Републике у одређеној мери удаљује од концепта опште медијске услуге, која, према *Правилнику о минималним условима...* (члан 11. став 1.), подразумева следеће врсте програма: информативни, научно-образовни, културно-уметнички, документарни, и дечји програм и програм за малолетнике.

Историјски максимум удела ријалити програма РТВ Пинк постигао је 2013. године – 30,87%, да би већ следеће, 2014. удео ријалитија пао на историјски минимум – 9,10% укупног емисионог времена.

У 2015. години долази до стабилизације удела ове врсте програма (24,13%), који је и у следећој, 2016. са вредношћу од 22,95% на трагу вредности из 2015. године.

Упоредни приказ заступљености ријалити програма у периоду 2010–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Преглед емисија ријалити програма у периоду 2015–2017. година;
Трајање и заступљеност појединачних емисија у укупном емисионом времену

Назив емисије	2015.		2016.		2017. (до 30. јуна)*	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
Пинкове звезде	13.04:53:28	3,63	7.17:03:10	2,12	6.06:38:54	3,50
Пинкове звездице	8.12:40:50	2,35	6.09:51:57	1,76	4.01:32:30	2,26
ДНК	2.08:25:35	0,65	2.20:02:29	0,78	2.00:59:42	1,14
Папарацо лов	2.01:41:39	0,57	2.16:36:49	0,74	1.23:05:20	1,09
Све за љубав	3.09:29:38	0,93	2.22:42:41	0,81	1.05:35:55	0,69
Необјављене приче	22:41:24	0,26	20:22:31	0,23	5:14:56	0,12
Фарма	49.21:37:29	13,73	52.12:08:42	14,42		
Аудиција	4.17:56:47	1,31	1.03:18:24	0,31		
Балканске преваре	1:39:47	0,02	20:33:40	0,24		
Више од игре	18:14:36	0,21	1:36:38	0,02		
Кућа од срца			2.11:39:02	0,68	1.06:55:07	0,72
Ја имам таленат			22:26:59	0,26	2.08:04:48	1,30
Изведи ме			13:26:38	0,15	2.00:49:16	1,13
Газда Рајко			5:37:21	0,06	5:20:26	0,12
Адриас топ-модел			10:10:43	0,12	2:40:46	0,06
Брачни судија	1.01:12:05	0,29				
Пинкове звезде и звездице	13:42:51	0,16				
Немогућа мисија	2:40:45	0,03				
Скривена камера	0:28:42	0,01				
Друштвена мрежа			22:16:23	0,25		
Први кувар Србије					2.01:30:36	1,15
Миротворци					14:24:07	0,33
Соба за победника					10:34:09	0,25
Укупно емисија:	14 емисија		16 емисија		14 емисија	
Σ	87.17:25:36	24,13	83.13:54:07	22,95	24.21:26:32	13,87

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Анализа табеларног прегледа ријалити програмских садржаја (емисија) на РТВ Пинк у посматраном периоду недвосмислено показује да је главни носилац ријалити програма на РТВ Пинк, пре свега у погледу заступљености ове врсте програма у укупном емисионом времену ПМУ, најпопуларнији ријалити формат **Фарма**.

- **Фарма 6** (шеста сезона *Фарме*) емитована је у периоду од 27. августа до 31. децембра 2015. године. Почевши у 21:00 час у петак 27. августа *Фарма 6* трајала је пуних 125 дана, да би победница финала и добитница награде од 50.000 € („старлета“ Станија Добријевић) била проглашена у 02:25 минута у раним јутарњим сатима 31. децембра.

Након само 47 дана паузе почело је емитовање седме сезоне – **Фарма 7**, која је трајала од 15. фебруара до 30. јуна 2016. године: око 2 сата после поноћи проглашена је победница – Јелена Голубовић, добитница новчане награде од 50.000 €.

Ријалити формат **Фарма** као стандардни сегмент програмске понуде РТВ Пинк заузима значајних **13,73%** (6. сезона 2015.), односно **14,42%** (7. сезона 2016.) укупног емисионог времена овог комерцијалног пружаоца медијске услуге.

Поред значајне заступљености овог ријалити формата у укупном емисионом времену РТВ Пинк, *Фарма* већ годинама привлачи пажњу јавности и Регулатора бројним примерима екстремног понашања и егзибиционизма њених учесника: емитовање садржаја којима су повређена људска права, а нарочито достојанство учесника програма, као и садржаја који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника јер је приказано непристојно понашање и непристојно изражавање, предузето као акт агресије, односно у циљу вређања, били су разлог изрицања мере од стране РЕМ.

Међутим, особеност понуде ријалити програмских садржаја РТВ Пинк поред *Фарме* карактерише још и бројност наслова и разноврсност ријалити формата. Током 2016. године емитовано је 16 различитих ријалити наслова.

- **Такмичарски тип ријалитија** и то, пре свега, такмичење музичких талената представља формат ријалити емисија којима РТВ Пинк придаје посебан значај. Веома популарне **Пинкове Звезде** и **Пинкове звездице** представљају константу у понуди ријалити програма на РТВ Пинк још од 2014. године⁵.

⁵ Управо у години када је РТВ Пинк почео са емитовањем првих сезона ријалити формата **Пинкове звезде** и **Пинкове звездице**, у 2014. последњи пут емитовани су музички ријалити формати: **Икс фактор** који је после две сезоне емитовања прешао на ТВ Прва; а култне **Звезде Гранда** након читаве деценије континуираног емитовања на РТВ Пинк у септембру 2014. селе се на програм ТВ Прва.

Са новим члановима жирија и естетиком уподобљеном РТВ Пинк српска варијанта лиценциране телевизијске ријалити емисије **Ја имам таленат**, која припада типу ријалитија данас познатих као *Got Talent*, односно, такмичење талената: плесних група, певача, свирача, имитатора, људи који поседују и друге, често и необичне, таленте; после седам година, у 2016. години, враћа се на програм РТВ Пинк⁶.

Такмичарском типу ријалитија припадају још и: **Више од игре** (једна сезона: 2015.) – такмичење плесних група; **Аудиција** (2015–2016.) – такмичарски шоу талентованих комичара; и **Први кувар Србије** (2017.) – такмичење у кулинарским вештинама.

- **Псеудоментарни ријалити**⁷, као релативно нова форма ријалитија, присутан је са насловима: **Необјављене приче** и **Балканске преваре**.

Емисија **ДНК**, по форми, драматургији и крајњој интенцији блиска псеудоментарним ријалитијима, и током 2015. и 2017. године била је спорна из позиције угрожавања права деце која су излагана мешању у њихову приватност, част и углед. Ова емисија обилује примерима спорним са позиције повреде људских права, а нарочито достојанства личности учесника програма – у првом реду деце, али и садржајима који директно (без одговарајућег општег уметничког или другог контекста) изазивају екстремно негативне емоције код гледалаца, због чега је Регулатор овом пружаоцу медијске услуге, у посматраном периоду, у два наврата изрекао законом прописане мере.

Групи псеудоментарних ријалитија у 2017. години придружио се још један наслов – **Миротворци**; водитељ емисије прати занимљиве животне приче, решава породичне односе, измирује завађене стране.

⁶ **Ја имам таленат** је српска варијанта лиценциране телевизијске ријалити емисије коју је осмислио Сајмон Кауел (*Simon Cowell*) из продуцентске куће SYCOtv, која је као пилот емитована у Великој Британији, да би пун облик овај ријалити формат добио у емисији *America's Got Talent*, а потом и *Britain's Got Talent*; својом концепцијом веома слични музичком ријалитију *Idol*. Прва сезона овог серијала у Србији емитована је на РТВ Пинк 2009. године, већ друга, као и све следеће сезоне емитоване су на РТС1. Извршни продуцент и власник лиценце *Got Talent* је *MBK production*.

⁷ **Псеудоментарни ријалити** је релативно нов формат ријалити програма; емисије које бисмо, будући да манипулишу наводном или стварном аутентичношћу догађаја које презентују, могли дефинисати као псеудоментарни ријалити. Заједничка карактеристика ових емисија јесте да у документарно-играној форми реконструишу неки догађај и расветљавају замршену ситуацију: брачну превару, криминални чин или тешку животну драму. Иако се ради о измишљеним догађајима, емитер настоји да одржи илузију аутентичности, створи убеђење да се ради о стварним догађајима. Узнемирујући ефекат који ови серијали могу изазвати код гледалаца последица је стварања снажних емоција због идентификације са протагонистима прича, с обзиром да је, у смислу садржаја, реч о релативно реалистичним догађајима који погађају обичне породице, а у погледу форме користе се начином представљања уобичајеним за документарни програм. Због тога је Савет РРА наложио РТВ Пинк да се на почетку и на крају ових емисија емитује следеће обавештење: *Сви ликови и догађаји у серији су измишљени. Свака сличност са стварним људима и догађајима је потпуно случајна.*

□ **Makeover или ријалити о реновирању животног или радног простора:**

Кућа од срца – уједно и хуманитарног карактера, заснован на донацијама и спонзорству, медијски пројекат који се, кроз грађевинске радове, бави решавањем стамбеног питања социјално најугроженијим породицама на територији Републике Србије. Прве две зезоне овог *makeover* ријалитија хуманитарног карактера емитоване су 2014. и 2015. године на програму ТВ Б92, да би се у 2016. години трећа сезона појавила у програмској понуди РТВ Пинк. Реализује га домаћа продукцијска кућа *Shadow production*.

Из исте продукције долази још један наслов, као новина у програмској понуди РТВ Пинк у 2017. години, **Соба за победника** – *makeover* тип ријалитија који се одвија кроз такмичење две породице у реновирању својих дневних соба. Победник добија комплетно нову собу.

Газда Рајко је својеврсни *makeover* ријалити који би још могао понети и епитет *агро-ријалити*; водитељ емисије, глумац Срђан Ивановић, у улози газда Рајка посећује пољопривреднике широм Србије, упознаје њихова домаћинства и живот места у којима живе, истичући гостопримство домаћина као једну од главних карактерних црта сељака у Србији. Газда Рајко препознаје проблеме који муче српске пољопривреднике и уз помоћ стручњака из области пољопривреде помаже у њиховом решавању.

□ Према крајњој интенцији близак *makeover* или ријалитију о реновирању животног или радног простора јесте и тип **ријалитија о преображају или трансформацији личности** коме припада емисија **Адриас топ-модел** – такмичење у којем 15 девојака желе да постану *ADRIA'S TOP MODEL*.

□ **Ријалити о емотивним везама (судар програми или тзв. *dating TV show, dating reality*):**

Друштвена мрежа – један младић бира једну од осам девојака подељених у две групе од којих свака има свог „капитена“ – једног од водитеља емисије. Такмичар комуницира са кандидаткиња посредно, практично са анимираном софтверском пројекцијом кандидаткиње на екранима. Поента је да се такмичар заваралажним физичким изгледом кандидаткиња. Овај ријалити емитован је, до сада, у само једној сезони 2016. године.

Популарни *dating TV show* **Изведи ме** представља српску варијанту лиценциране телевизијске ријалити емисије **Take me out**, која је већ након прве сезоне постигла велику популарност у Великој Британији. 30 девојака и 3 момка: момци се труде да неким својим талентом, вештином, на било који начин импресионирају девојке, које притиском на тастер показују да ли су заинтересоване за момка или не, и тако све до последње рунде; када се заврши последња рунда девојке које су остале заинтересоване морају да сачекају његову одлуку коју ће девојку изабрати и извести у град.

- Својеврсни куриозитет у понуди ријалити емисија РТВ Пинк представља емисија **Све за љубав**⁸ (продукцијске фирме **Емоушон**). Посебност ове емисије је у томе што се на програму РТВ Пинк у континуитету емитује од октобра месеца 2005. године, по чему овај ријалити улази у ред емисија са најдужим стажом континуираног емитовања на програму једног ПМУ.
- Ријалити емисије типа скривена камера константа су у програмској понуди РТВ Пинк у свим посматраним годинама: **Папарацо лов** у свим могућим варијацијама имена овог ријалитија типа скривене камере (**Лов на познате, Папарацо лов на познате** и **Папарацо потера**) емитује се на програму РТВ Пинк у континуитету од када датира праћење и анализа ријалити програма у извештајима РЕМ.

---

⁸ Ријалити емисија **Све за љубав** доноси истините приче: спајање растављених, романтичне просидбе, спектакуларне изјаве љубави, приче о нераскидивом пријатељству, породичној снази, првим љубавима. Приче су потресне, снажног драмског сензибилитета, најчешће са срећним завршетком, са циљем изазивања снажних емоција.

Структура програма РТВ Пинк за време емитовања ријалити садржаја *Фарма 7*
(15. фебруар – 30. јун 2016.)

Назив емисије	Врста садржаја (жанр)	Трајање	% УЧЕШЋА
Фарма	Ријалити	52.09:32:19	38,44
Пинкове звезде		2.08:50:40	1,74
Пинкове звездице		2.00:57:09	1,50
Папарацо лов		18:57:29	0,58
ДНК		14:25:05	0,44
Друштвена мрежа		12:55:56	0,40
Кућа од срца		11:06:22	0,34
Аудиција		3:57:36	0,12
*		Σ Ријалити	59.08:42:36
*	Информативни програм	31.17:30:11	23,28
*	ЕПП	25.12:26:41	18,72
*	Серијски програм	11.01:10:20	8,11
*	Забавни програм	5.03:35:49	3,78
*	Промо	2.17:03:38	1,99
*	ТВ продаја	10:59:45	0,34
*	Филмски програм	7:10:48	0,22
*	Документарни програм	0:55:17	0,03
*	*	136.07:35:05	100

У периоду емитовања 7. сезоне *Фарме* (15. 02 – 03. 06. 2016.) учешће ријалити програма у укупном емисионом времену са 22,95%, колико износи удео ове врсте програма на нивоу целе 2016. године, повећано је на **43,55%**. Учешће саме емисије *Фарма* са 14,42%, колико износи њен удео на нивоу целе 2016. године, пење се на чак **38,44%**, за време емитовања њене 7. сезоне.

Фарма 7 у просеку дневно је трајала нешто више од 9 сати. Међутим, детаљна анализа емитованог програма РТВ Пинк показује да је у неким данима посматраног периода забележено трајање дуже и од 12 сати; тако је **током понедељка 29. фебруара, 2016. године Фарма трајала укупно 14 сати 4 минута и 23 секунде** (а са ЕПП и ПРОМО блоковима, укупно **17 сати минут и 13 секунди**).

Хронолошки преглед мера* које је Савет РЕМ изрекао РТВ Пинк у периоду 2015–2017.

Мере које је Савет РЕМ изрицао пружаоцу медијске услуге РТВ Пинк⁹ у периоду 2010–2015. (до 30. априла), због разних облика екстремног и у законском смислу спорног понашања учесника ријалити програма, детаљно су анализирани, описани и наведени у Извештају „Ријалити ТВ програми“ који је објављен у јулу месецу 2015. године.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **16. септембра 2015. године** изрекао је меру опомене РТВ Пинк због емитовања садржаја, у емисији ријалити програма **Фарма 6**, којима су повређена људска права, а нарочито достојанство учесника програма, као и садржаји који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника, јер је приказано непристојно понашање, као и непристојно изражавање, предузето као акт агресије, односно у циљу вређања. Спорни садржаји приказани су 02, 03, 04, 07, 09, 10. и 11. септембра 2015. године, а Савет је констатовао да су тиме повређене обавезе прописане одредбама члана 50. став 1. и 3. и члана 68. став 2. и 6. **Закона о електронским медијима**, члана 17. став 1. и 2. **Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга** као и члана 20. **Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга**.

На седници одржаној **21. октобра 2015. године** Савет РЕМ изрекао је РТВ Пинк меру упозорења због емитовања садржаја у којем је повређено достојанство личности малолетника у емисији ријалити програма **ДНК**. Наиме, у више наврата, од маја до јула месеца 2015. године, емитован је овај програмски садржај усмерен на утврђивање идентитета малолетникових родитеља, у коме није поштовано достојанство личности малолетника као учесника програмског садржаја, и у коме су објављене информације из приватног и породичног живота малолетника, што је могло да доведе до повреде

* Хронолошки преглед мера које је Савет РЕМ изрекао РТВ Пинк у периоду 2015–2017. детаљно обрађује Извештај **Заштита права малолетника, законски оквир и примери из праксе**, Службе за надзор и анализу РЕМ; Београд, 2017.

⁹ <http://www.rem.rs/uploads/files/PDF/Rijaliti-TV-programi-07.09.2015.-lektorisano-i-promenjena-slika.pdf>; стр. 51–61, и стр. 101–108.

њихових интереса и права. Мера упозорења изречена је због кршења одредби: члана 50. става 1. **Закона о електронским медијима**, те члана 22. става 3, члана 24. став 1. и 2, члана 26. став 3. и члана 28. став 1, 3. и 5. **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга.**

Став пружаоца медијске услуге по питању овог програмског садржаја јесте да је реч о документарном програму. Тај став, наиме, није прихваћен од стране Регулатора с обзиром да је реч о ријалити програмском формату у којем се расветљава спорно очинство. Предмет овог програмског садржаја су стварни и истинити догађаји чији су актери стварне личности. Концепт емисије подразумева утврђивање очинства на основу анализе ДНК на позив учесника емисије који то желе да потврде/оповргну.

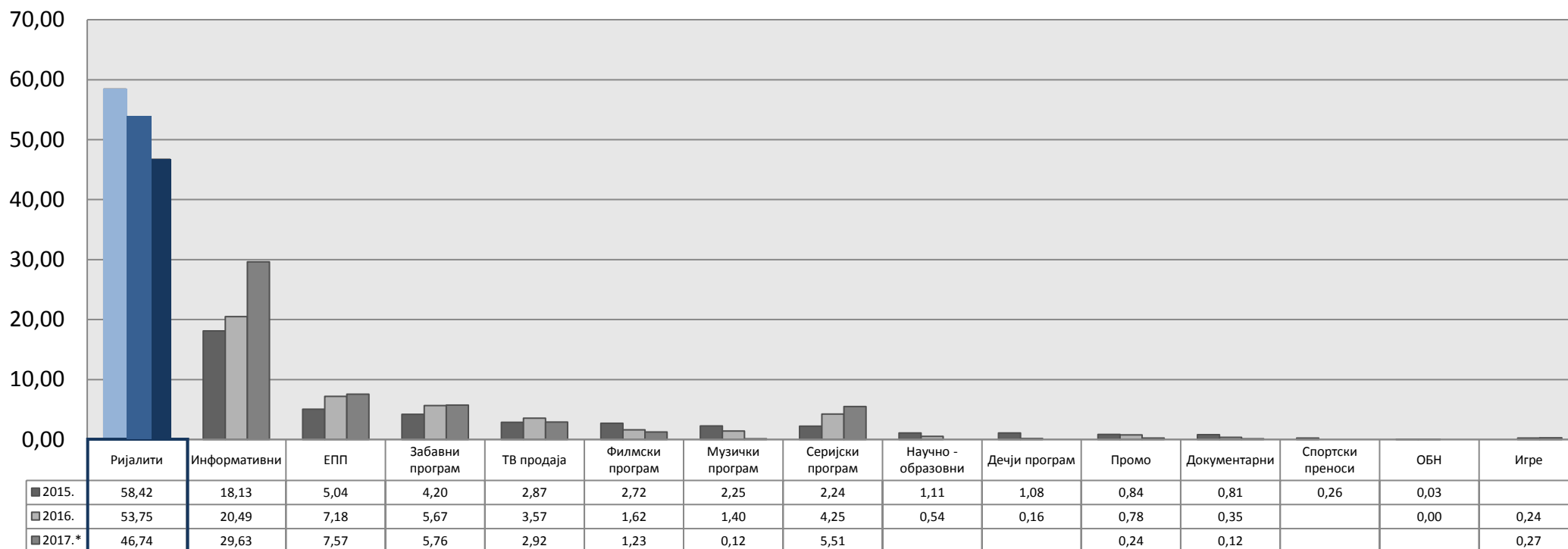
Дакле, садржај овог програмског садржаја недвосмислено може се сматрати веродостојним, поготово имајући у виду да пре и по завршетку емисије није емитовано обавештење да је реч о играном програму, што је обавеза емитера у тзв. *псеудодокументарним ријалити програмима*. У прилог тези да је реч о ријалити програмском садржају сведоче и основне карактеристике и особине овог програмског садржаја: форма, драматургија и крајња интенција овог ријалитија – узнемирујући ефекти који овај тип ријалитија изазивају код гледалаца последица је стварања снажних емоција због идентификације са протагонистима прича, с обзиром да је, у смислу садржаја, реч о реалистичним догађајима који погађају обичне породице, а у погледу форме користе се начином представљања уобичајеним за документарни програм. У прилог свему овоме доприноси још и начин на који се водитељка емисије обраћа учесницима, начин на који су представљени породични проблеми учесника и њихова комуникација, као и презентација резултата анализе. Дакле, у појединим емисијама породични сукоби искоришћени су ради задовољавања радозналости гледалаца и у циљу забаве јавности.

Савет Регулатора нарочито је имао у виду да су РТВ Пинк већ изрицане мере због повреде обавеза које су прописане у циљу заштите права и интереса малолетника, што је констатовано као нарочито отежавајућа околност по ПМУ. Због тога је следећа мера коју је Савет Регулатора изрекао РТВ Пинк била мера опомене.

- На седници одржаној **26. априла, 2017. године** Савет РЕМ изрекао је **меру опомене** РТВ Пинк због емитовања садржаја у којем је индиректно откривен идентитет малолетних лица у спорном програмском садржају **ДНК**, чиме је нарушено њихово право и интерес; прекршене су одредбе: члана 50. став 1. и члана 68. став 11. **Закона о електронским медијима**, затим члана 24. став 1. и 2. и члана 26. став 3. **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**. РТВ Пинк није испоштовао и обавезе које се тичу заштите приватног и породичног живота из **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**, члан 28. ставови 1. и 3.

Хепи ТВ

Структура програма; Упоредни приказ заступљености програмских жанрова у периоду 2015–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Ријалити

Пружалац медијске услуге Хепи ТВ најизразитији је пример доминације ријалити програмских садржаја, који су своју експанзију доживели у **2015.** години, када Хепи ТВ постиже историјски максимум удела ријалити програма у укупном емисионом времену – **58,42%**. У следећој, **2016.** години десио се мањи пад удела ријалити програма, али још увек изнад

половине укупног годишњег програма – **53,75%**. Податак о уделу ријалити програма за прву половину 2017. године нису довољно репрезентативни за поређење са претходне две године, из већ познатог разлога – неуједначеност позиционирања програмских жанрова у годишњој програмској шеми. Промоција нових сезона и нових ријалити формата на програму Хепи ТВ очекује се са промоцијом нове годишње програмске шеме почетком септембра, па је стога реално очекивати да ће удео ријалити програмских садржаја на нивоу целе 2017. године бити осетно већи, него што је на нивоу првих шест месеци. Информативни као врста програма одликује се већом стабилношћу и учвршћенијом позиционирањем у годишњој програмској шеми пружалаца медијских услуга, па се на програму Хепи ТВ са сигурношћу може констатовати тренд раста удела информативног програма: са 18,13% (2015.) и 20,49% (2016.) значајан скок на вредност **29,63% у првих шест месеци 2017. године.**

Будући да су обрнуто сразмерни, ријалити и информативни програми у годинама посматраног периода (2015–2017.) чине увек три четвртине (75%) укупног емисионог времена Хепи ТВ; на остале врсте програмских садржаја отпада преостала четвртина или 25% укупног програма, укључујући ту и комерцијално време (ЕПП и ТВ продају) којем Хепи ТВ посвећује између 7,91% и 10,75% у прве две године посматраног интервала. Остале врсте садржаја, међу којима су најзаступљенији забавни, серијски и донекле филмски програм, учествују појединачно са вредностима не већим од 6%.

Програмску понуду Хепи ТВ, стога, можемо окарактерисати као комбинацију информативног и забавног програма (у најширем смислу), са изразитом доминацијом ријалити програмских садржаја, док су све остале врсте програмских садржаја знемарене или потпуно одсутне из понуде програма Хепи ТВ, што овог комерцијалног пружаоца медијске услуге за подручје Републике знатно удаљује од концепта опште медијске услуге, која, према *Правилнику о минималним условима...* (члан 11. став 1.), подразумева следеће врсте програма: информативни, научно-образовни, културно-уметнички, документарни, и дечји програм и програм за малолетнике.

Упоредни приказ заступљености ријалити програма у периоду 2010–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Преглед емисија ријалити програма на Хепи ТВ у периоду 2015–2017. година;
Трајање и заступљеност појединачних емисија у укупном емисионом времену

Назив емисије	2015.		2016.		2017. (до 30. јуна)	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
Парови	146.02:43:27	45,89	112.16:11:15	32,40	78.08:14:55	43,87
Проводација	5.21:49:51	1,86	19.10:42:09	5,59	4.19:53:53	2,70
Пази папарацо			1.00:59:17	0,30	7:04:59	0,17
Хотел Малдиви	29.14:45:24	9,30	34.11:02:02	9,91		
Судбине	3.00:01:46	0,94	2.00:20:14	0,58		
Луда кућа	9:37:28	0,13	3:55:42	0,05		
Снајке			14.11:20:28	4,16		
48 сати свадба			2.06:07:49	0,65		
Шопинг краљица			6:39:17	0,08		
Рат складишта			2:09:32	0,03		
Ликвидатор (Трговачки дух)			0:47:04	0,01		
Мењам жену	23:54:09	0,31				
Укупно емисија:	6 емисија		11 емисија		3 емисије	
Σ	186.00:52:05	58,42	186.22:14:49	53,75	83.11:13:47	46,74

Анализа табеларног прегледа ријалити програмских садржаја (емисија) на Хепи ТВ у периоду 2015–2017. година јасно показује да је главни носилац ове врсте програма, пре свега у погледу заступљености, најпопуларнији ријалити формат **Парови**, а за њим и **Хотел Малдиви** – оба класификовани као стандардни или ријалити „присилног окружења“.

- Ријалити серијал **Парови** аутентичан је формат Хепи ТВ. Емитовање **треће сезоне** почело је 8. марта, 2015. године у 20:00 часова. Првобитно је планирано да ова сезона траје десет недеља. Тоблоидна штампа и друштвене мреже спекулисале су око датума завршетка и финала такмичења, на тај начин још више доприносећи драматургији и изузетној популарности ове сезоне **Парова**. Ипак, након шеснаест недеља емитовања финална емисија **Парова** емитована је 28. јуна, а победник финала проглашен је сат времена после поноћи: Ненад Маринковић (Гастоз) као победник однео је награду од 50.000 €, другопласирана Јелена

Голубовић награђена је са 25.000 €, трећепласирани Илија Граховац (Змај од Шипова) 15.000 €, а четврто место и награду од 10.000 € понела је Сенада Нуркић (Маца Дискреција); остали финалисти, који су испали из ријалитија, награђени су по 5.000 €.

Четврта сезона *Парова* почела је 30. августа 2015. године у 21 час и за сада држи рекорд по дужини трајања: укупно 321 дан. Велико финале ове сезоне *Парова* емитовано је у суботу 16. јула 2016. године са почетком у 20 часова, док је победник проглашен два сата након поноћи: Ружица Вељковић освојила је главну награду од 30.000 €; другопласирани Гастоз 20.000 €, а трећа је била Маца Дискреција награђена са 10.000 €.

Пета сезона *Парова* почела је 25. децембра у 21 час и трајала је до јутарњих часова 3. јула, 2017. године. Гласови публике одредили су победника ове сезоне – Далилу Мијић која је освојила главну награду од 30.000 €.

- По концепцији веома сличан *Паровима* јесте и ријалити ***Хотел Малдиви***, који, такође, припада стандарном типу или ријалитију „присилног окружења“; у наменски пројектованом и прилагођеном отвореном студију *Хотел Малдиви* представља, такорећи, летњу варијанту *Парова*, како по самом основном концепту, тако и одабиром учесника овог „луксузног“ ријалитија.

Друга сезона ријалитија *Хотел Малдиви* почела је 29. јуна 2015. године, тек дан након завршетка треће сезоне *Парова* и трајала тачно до 21:00 час 30. августа, када је „у секунду“ почела четврта сезоне *Парова*.

Не дочекавши крај четврте сезоне *Парова* (16. јула, 2016. године) **трећа сезона *Хотела Малдиви*** почела је да се емитује 23. јуна, 2016. године. Ова сезона започета је са нешто измењеним концептом у односу на претходне две, као музички камп у који су улазили бивши учесници тек завршене четврте сезоне *Парова*, од којих су се неки појављивали и у улози водитеља овог ријалитија. Трећа сезона ***Хотела Малдиви*** завршила се 16. октобра, 2016. године.

Повезивањем треће и четврте сезоне *Парова* другом сезоном *Хотела Малдиви*, а потом емитовањем треће сезоне *Малдива* у наставку, и пре истека четврте сезоне *Парова*, дакле, њиховим наизменичним емитовањима, Хепи ТВ успела је да емитује ријалити „присилног окружења“ у периоду од 8. марта, 2015. до 16. октобра, 2016. године у континуитету укупно 19 месеци; с тим да је у периоду **23. јун – 16. јул, 2016.** дошло чак и до преклапања, односно, **истовременог емитовања ова два истородна и међусобно веома слична ријалитија „присилног окружења“.**

Понуда ријалити програма комерцијалног пружаоца медијске услуге Хепи ТВ специфична је по томе што овај ПМУ највише времена посвећује ријалити програмима „присилног окружења“: **Парови** и **Хотел Малдиви**. Ова категорија ријалитија обogaћена је 2016. године још једним новим насловом – **Снајке**¹⁰ које су у укупном емисионом времену те године оствариле удео од **4,16%**.

Поред ова три стандардна, односно, ријалитија „присилног окружења“ пажње вредан удео у укупном емисионом времену 2016. године – **5,59%**, постигао је још и ријалити **Проводаџија**¹¹, емисија која припада типу **ријалитија о емотивним везама (судар програми или тзв. dating TV show, dating reality)**. Овај ријалити на програму Хепи ТВ емитује се у континуитету од 2013. године.

Ријалити програм „присилног окружења“ **Парови** рекордер је међу ријалити програмима свих националних пружалаца медијских услуга у многим категоријама: пре свега по заступљености у укупном годишњем програму, затим по дужини трајања сезона и, коначно, по броју мера које је Савет РЕМ изрекао Хепи ТВ због емитовање садржаја којима су повређена људска права, нарочито достојанство учесника програма, као и садржаја који могу да нашкоде физичком, моралном или менталном развоју малолетника. Хепи ТВ је и једини ПМУ којем је Савет Регулаторног тела за електронске медије изрекао **меру привремене забране објављивања програмског садржаја** за ријалити програмски садржај **Парови**, у трајању од 24 сата¹².

Мере упозорења Савет РЕМ изрекао је Хепи ТВ због садржаја емитованих и у ријалити емисијама: **Снајке**, због садржаја који може да нашкоди физичком, моралном или менталном развоју малолетника; **Проводаџија**, због садржаја којима је повређено достојанство личности малолетника учесника у програму.

¹⁰ Концепт **Снајки** заснива се на томе да девојке траже савшеног младожењу: 14 слободних девојака улази у ријалити „присилног окружења“, међусобно се такмиче у разним задацима, а само једна ће имати венчање из снова које организује продукција ријалитија.

¹¹ Продукцијска екипа тројице сеоских нежења, потенцијалним младожењама, доводи девојку, бирајући најбољег од тројице за њу.

¹² <http://www.rem.rs/uploads/files/PDF/Rijaliti-TV-programi-07.09.2015.-lektorisano-i-promenjena-slika.pdf>, стр. 79.

Хепи ТВ

Структура програма Хепи ТВ за време истовременог емитовања два водећа ријалитија „присилног окружења“:

Парови и Хотел Малдиви
(23. јун – 16. јул 2016. године)

Назив емисије	Врста садржаја (жанр)	Трајање	% УЧЕШЋА
Парови	Ријалити	7.21:47:05	34,85
Хотел Малдиви		5.14:14:00	24,65
Проводација		21:43:45	3,99
Пази папарацо		1:55:34	0,35
*	Σ Ријалити	14.11:40:24	63,84
*	Информативни	3.01:51:23	13,56
*	ЕПП	1.16:06:57	7,37
*	Забавни програм	22:31:39	4,14
*	ТВ продаја	19:45:33	3,63
*	Серијски програм	14:34:44	2,68
*	Музички програм	10:34:35	1,94
*	Филмски програм	6:46:39	1,24
*	Промо	4:29:03	0,82
*	Научно - образовни	2:53:48	0,53
*	Игре	1:10:24	0,22
*	Документарни	0:11:32	0,04
*	*	22.16:36:41	100,00

Смисао анализе жанровске структуре програма пружалаца медијских услуге током трајања неке сезоне ријалити програма „присилног окружења“ јесте у томе да се покаже у којој мери жанровска структура програма тог ПМУ током емитовања неке од сезона ријалитија одступа од жанровске структуре његовог програма на годишњем нивоу. Будући да се сезоне **Парова** и **Хотела Малдиви** наизменично смењују у континуитету, без дана паузе, ова анализа постаје скоро па бесмислена. Наиме, који год период програма ПМУ Хепи ТВ да одаберемо за период анализе, показаће нам исте податке о жанровској структури као и на годишњем нивоу, јер, практично, у програму Хепи ТВ нема периода, у посматраном периоду: 2015–2017. који није маркиран неком од сезона ријалитија „присилног окружења“. Штавише, постоји један краћи период: **од 23. јуна до 16. јула, 2016.** када је

дошло чак до истовременог емитовања ова два међусобно веома сродна ријалитија „присилног окружења“: **Парови** и **Хотел Малдиви**. Управо тај период интересантан је да се унутар њега анализира жанровска структура програма Хепи ТВ. У посматраном периоду **учешће ријалити програма** у укупном емисионом времену Хепи ТВ са 53,57%, колико износи удео ове врсте програма на нивоу целе 2016. године, повећано је на **63,84%**. Учешће ријалити програма „присилног окружења“; којег чине две емисије: **Парови** и **Хотел Малдиви**, међусобно веома сродне, како по самој концепцији, тако и у односу према учесницима овог формата; износи **59,50%**, што је осетно више него удео ових емисија на нивоу целе 2016. године – **42,31%**.

Укупно трајање емисија ријалити програма „присилног окружења“ за време истовременог емитовања *Парова* и *Хотела Малдиви* (23. јун – 16. јул 2016. године) у просеку дневно износило је нешто више од 14 сати. Међутим, детаљна анализа емитованог програма Хепи ТВ показује да је у неким данима посматраног периода забележено трајање веће и од 16 сати; тако су током среде 29. јуна, 2016. године ријалити програми „присилног окружења“ заједно трајали укупно 16 сати 52 минуте и 58 секунди (а са ЕПП и ПРОМО блоковима, укупно 17 сати 56 минута и 3 секунде).

Хепи ТВ

Хронолошки преглед мера* које је Савет РЕМ изрекао Хепи ТВ у периоду 2015–2017.

Мере које је Савет РЕМ изрицао пружаоцу медијске услуге Хепи ТВ у периоду 2010–2015. (до 30. априла), због разних облика екстремног и у законском смслу спорног понашања учесника ријалити програма, детаљно су анализирани, описани и наведени у Извештају „Ријалити ТВ програми“¹³ који је објављен у јулу месецу 2015. године. У поменутом Извештају описане су и околности под којим је Савет РЕМ 2. априла, 2015. године пружаоцу медијске услуге Хепи ТВ изрекао до сада најтежу меру привремене забране објављивања програмског садржаја за ријалити програмски садржај *Парови*, у трајању од 24 сата.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **16. септембра, 2015. године** изрекао је меру упозорења ПМУ Хепи ТВ јер је у ријалити програмском садржају *Парови* емитовао садржаје који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника, чиме је повредио обавезе прописане одредбама члана 50. став 3. и члана 68. став 2. и 6. **Закона о електронским медијима**, као и члана 17. став 1. и 2. **Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга.**

* Хронолошки преглед мера које је Савет РЕМ изрекао Хепи ТВ у периоду 2015–2017. детаљно обрађује Извештај **Заштита права малолетника, законски оквир и примери из праксе**, Службе за надзор и анализу РЕМ; Београд, 2017.

¹³ <http://www.rem.rs/uploads/files/PDF/Rijaliti-TV-programi-07.09.2015.-lektorisano-i-promenjena-slika.pdf>; стр. 69–79, и стр. 101–108.

ПМУ је у ријалити програмском садржају *Парови*, у периоду од 30. августа до 09. септембра, 2015. године, у дневним и раним вечерњим терминима приказао садржаје препуне вулгарних израза, псовки и увреда, непристојних гестова, тек на моменте (нередовно) покривене високофреквентним тоном или замагљивањем слике. Овакав програмски садржај ПМУ је дужан да емитује у време када се основано може очекивати да малолетници не прате програм, имајући у виду уобичајени распоред њихових активности, како и налажу одредбе Закона о електронским медијима¹⁴.

Приликом доношења ове одлуке Савет је имао у виду и раније изречене мере.

- Служба за надзор и анализу програма РЕМ у ванредном, појачаном надзору 11. октобра у ријалити програму *Парови* у преподневном термину (емисија је била означена као програм неприкладан за млађе од 12 година) уочила је садржаје у којима је приказано насиље, непристојно понашање и изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања: након провокација и свађе једна од учесница ријалитија у неколико наврата ударила је (ошамарила) другог учесника емисије, током овог дела програма чуле су се псовке, увреде, претње (вербално насиље), након чега су уследили шамари, гурања, повлачења за одећу; у том тренутку ПМУ је реаговао блуровањем програма, али емисија није прекинута.

Будући да су ови програмски садржаји спорни из угла поштовања законских обавеза које се тичу области заштите малолетника, Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **04. новембра, 2015.** године ПМУ Хепи ТВ изрекао је **меру упозорења** због кршења одредби: члана 50. става 3, члана 68. става 2. и члана 68. става 6. **Закона о електронским медијима**, као и члана 17. став 1, 2. и 4. **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**. Савет Регулаторног тела је приликом одлучивања утврдио да наведени садржај није смео да се емитује пре подне, у време када се основано могло очекивати да су деца поред малих екрана, те да је ПМУ у ситуацији када је дошло до ескалације насиља био дужан да одмах прекине емитовање програма или да на неки други начин избегне приказивање таквог понашања (искључење тона, промена кадра, и сл).

Као и приликом изрицања претходне мере упозорења (са седнице од 16. септембра, 2015.) Савет је наложио пружаоцу медијске услуге да ријалити програмски садржај *Парови* јасно означи као програм неприкладан за млађе од 16 година, ако се у њему приказује непристојно понашање које се не користи као акт агресије; а случају да се у приказује непристојно изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања, означи неподесним за млађе од 18 година.

Такође, наложено је да у случају ескалације насиља, емитовање ријалити програма одмах буде прекинута.

¹⁴ члан 50. став 3. и члан 68. став 2. Закона о електронским медијима.

- Следећу **меру упозорења** пружаоцу медијске услуге Хепи ТВ Савет Регулаторног тела за електронске медије изрекао је на седници одржаној **06. априла, 2016. године** јер је у ријалити програму **Парови** емитовао садржај који је споран из угла поштовања законских обавеза које се тичу области заштите малолетника и области заштите људских права, односно због кршења одредби: члана 47. став 1. тачка 4), члана 50. став 1, 2. и 3, члана 68. став 2. и 3. **Закона о електронским медијима**, затим члана 17. став 1, члана 22. став 5. и члана 24. став 1. **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**, као и члана 20. и члана 27. став 1, 2. и 4. **Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга**.
- У програмском садржају под називом **Парови – Кућни савет**, који је емитован 16. фебруара од 12:00 до 13:00 сати, приказана је груба свађа више учесника са изразито непримерним речником, увредама, псовкама, а помињана је и употреба наркотика у вили. По већ устаљеној, до тада више пута емитованој програмској шеми, нешто више од пола сата након вербалног сукоба, уследила су телефонска укључења, овом приликом малолетника, у програм, који су разговарали са учесницима ријалитија; садржај је био обележен бројком узраста 12.
  - У програму **Парови – Голи живот**, који је емитован 23. и 24. фебруара од 21:03:54 до 02:32:11, забележена је посета породице са деветоро деце, током чије посете учесници ријалитија разговарају о сексу. Деца су, такође, присуствовала сценама свађе учесника емисије; неке од изјава биле су прекривене високофреквентним тоном, али не потпуно.
  - Дана 27. и 28. фебруара 2016. године гости емисије **Парови – Голи живот** били су Кристијан Голубовић и његови адвокати; током емисије Кристијан Голубовић износио је исказе мржње на националној основи.
  - У програму приказаном 1. марта, 2016. године под називом **Парови – Голи живот** у термину од 23:31:06 до 23:32:59 учесницима ријалитија приказан је снимак сексуалног односа Змаја и Данијеле. Снимак је делимично замагљен, без експлицитног приказивања полних органа и пенетрације, али је јасно да је реч о полном чину.

Савет Регулатора изрекао је меру упозорења због садржаја који могу да нашkode физичком, моралном или менталном здрављу малолетника у време када се основано могло очекивати да малолетници прате програм, као и због садржаја у коме су учествовали малолетници, а током којег су учесници истицали насиље, криминално и друго недозвољено понашање. Пружалац медијске услуге није обратио пажњу и на садржаје у којем су изношене информације о дискриминацији, мржњи, насиљу због расне, националне припадности, верских и политичких убеђења, генетске особености. Такође, емитовање снимка полног односа без икаквог уметничког или програмског оправдања јесте садржај са елементима порнографије и као такав не може бити доступан јавности на овај начин. Снимак сексуалног односа, додуше без експлицитних сцена полног чина, имао је само намеру да изазове згражавање и повреди приватност учесника ријалити програма и представља потпуно обесмишљавање нефикцијских програмских садржаја.

- На седници одржаној **28. јуна, 2017. године** Савет Регулаторног тела за електронске медије изрекао је меру упозорења ПМУ Хепи ТВ због тога што је дана 08. маја, 2017. године у ријалити програмском садржају **Парови** емитовао садржаје који истичу и подржавају криминално и друго недозвољно понашање, тако што су у тој емисији у периоду од 01:40 до 02:09 приказани учесници емисије како седе, ходају и играју по застави Републике Србије која је била изложена на поду просторије (као простирка), што представља повреду обавезе прописане чланом 47. став 1. тачка 4) **Закона о електронским медијима**. Наведено понашање учесника ријалити програмског садржаја *Парови* представља недозвољено понашање имајући у виду да је супротно одредбама **Закона о изгледу и употреби грба, заставе и химне Републике Србије** који забрањује да се застава Републике Србије излаже на начин да иста додирује тле, односно да представља простирку. Такође, наведено понашање у себи садржи и елементе кривичног дела „Повреде угледа Србије“ чију радњу извршења представља јавно излагање порузи Србије, њене заставе, грба или химне.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **07. новембра, 2016. године** изрекао је меру упозорења Хепи ТВ због кршења одредби: члана 47. става 1. тачка 4, члана 50. став 3, члана 68. став 2. и члана 68. став 6. **Закона о електронским медијима**, као и члана 17. став 1. и 2. **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**. Истовремено, против пружаоца медијске услуге поднета је прекршајна пријава због кршења одредби члана 50. и 68. **Закона о електронским медијима**. Мера упозорења изречена је због садржаја емитованог 25. октобра, 2016. године у ријалити програму **Снајке** који, како је утврдио

Савет, може да нашкоди физичком, моралном или менталном развоју малолетника: у емисији у периоду од 16:03 до 19:34 приказани су пушење и непристојно изражавање у циљу вређања. Такође, 27. октобра у истом програму (ријалити *Снајке*) у периоду од 11:22 до 22:55 поново је приказано пушење, затим насиље и непристојно изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања.

Изричући меру упозорења Савет РЕМ имао је у виду да емисија *Снајке*, као несумњиво ријалити садржај, потпада под посебан правни режим прописан чланом 17. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*, који подразумева обавезу ПМУ да на специфичан начин, пре свега строжије у односу на друге програмске садржаје, категоризује ријалити програм када се у њему приказују садржаји који нису подесни за малолетнике. С обзиром на природу приказаног садржаја (учесници су више пута приказани како пуше, уочено је непристојно изражавање предузето у циљу вређања и као акт агресије) ПМУ је био дужан да емисију категоризује као садржај неподесан за малолетнике млађе од 18 година, као и да га емитује у периоду од 23 до 6 часова.

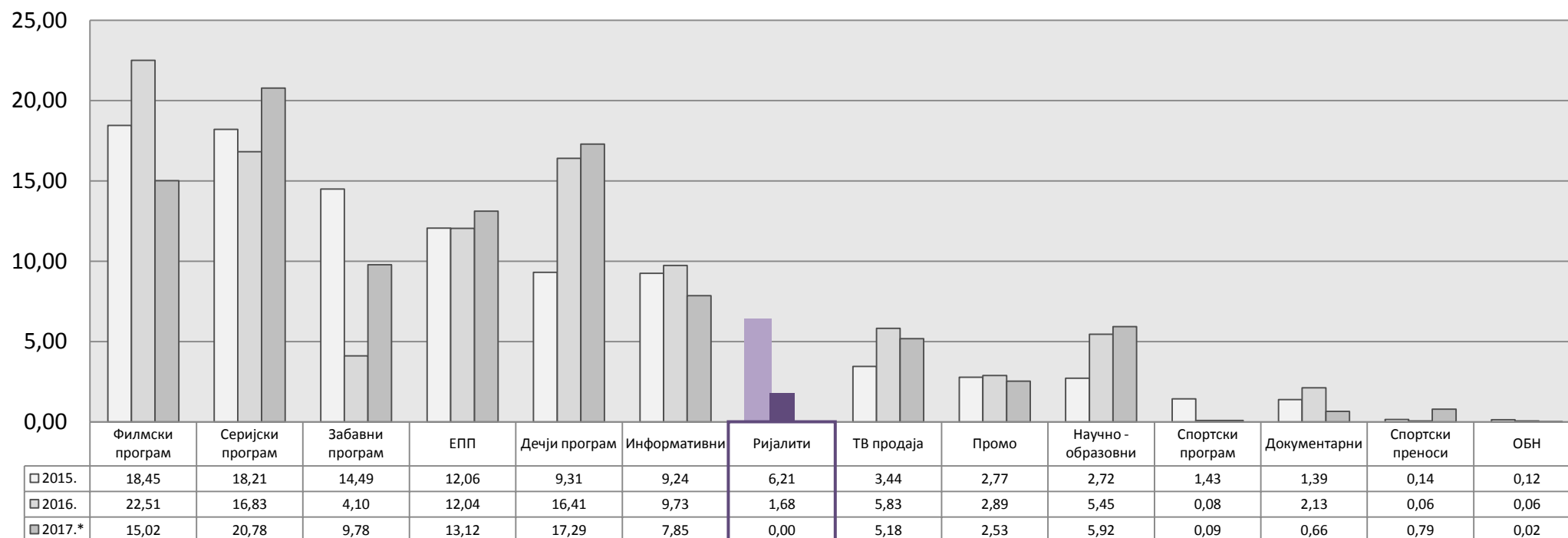

На седници одржаној **17. јуна, 2016. године** Савет Регулаторног тела за електронске медије изрекао је **меру упозорења** ПМУ Хепа ТВ због кршења одредби: члана 50. став 1. **Закона о електронским медијима** и члана 24. став 1. и 2. **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**. Мера упозорења изречена је због садржаја емитованог 09. фебруара, 2016. године у ријалити програмском садржају **Проводација**, у којем није поштовано достојанство личности малолетника: емитован је разговор са малолетним лицем који није био прилагођен његовом узрасту и зрелости, на начин да су му током разговора постављана питања у вези са осетљивим породичним темама.

Савет Регулатора је, поред већ изречених мера због повреде обавеза које се тичу заштите права и интереса малолетника, нарочито имао у виду постојање намере да се путем спорног садржаја појача утисак породичне драме, не водећи рачуна о последицама. Природа емитованих садржаја и објављених информација имали су за последицу повреду заштићених вредности, пре свега достојанства и слободног развоја личности малолетника, док намера емитовања у циљу сензације указује на неодговорност уредничког тима, што је довољан разлог да Регулатор изрекне меру.

**Структура програма;
Упоредни приказ заступљености програмских жанрова у периоду 2015–2017. година**

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

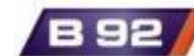
Ријалити

Ријалити програмски садржаји заступљени су на програму ТВ Б92 само у прве две године посматраног периода, а у значајнијој мери 2015, са уделом ове врсте садржаја у укупном емисионом времену ПМУ **6,21%**. Удео ријалити програм у 2016. години занемариве је вредности (1,68%), док су у поматраном периоду 2017. године (прва половина, до 30. јуна) ријалити потпуно изостали из понуде програма ТВ Б92.

Са оваквим вредностима удела у укупном емисионом времену ријалити програмски садржајне не утичу битније на жанровску структуру програма ТВ Б92.

Историјски максимум вредности удела ове врсте програма у укупном годишњем програму ТВ Б92 постигао је **2014. године – 8,15%**, од када креће осетан пад удела ових садржаја, да би у 2017. години ријалити потпуно изостали из програмске понуде ТВ Б92.

ТВ Б92

Упоредни приказ заступљености ријалити програма у периоду 2010–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Преглед емисија ријалити програма на ТВ Б92 у периоду 2015–2017. година;
Трајање и заступљеност појединачних емисија у укупном емисионом времену

Назив емисије	2015.		2016.		2017. (до 30. јуна)	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
Велики брат	17.16:56:12	4,87				
Породица Кардашијан	13:12:00	0,15	3.13:18:50	0,98		
У корак са Кардашијанима	13:06:46	0,15	2.00:59:44	0,56		
Држати корак са Кардашијанима	11:44:18	0,13	12:41:35	0,15		
Девојке из комшилуга	1.10:30:23	0,40				
Кућа од срца	1.04:15:48	0,32				
Сити и витки	11:40:42	0,13				
Скривена камера	4:16:51	0,05				
Укупно емисија:	8 емисија		3 емисије		0 емисија	
Σ	22.13:43:00	6,21	6.03:00:09	1,68	0:00:00	0,00

Главни носилац понуде и удела ријалити програма у укупном емисионом времену ТВ Б92 је ријалити „присилног окружења“ **Велики брат**.

Пета регуларна сезона *Великог Брата* почела је у петак, 4. септембра 2015. у 21 час. Водитељи ове сезоне били су бивши учесници *Великог брата*: Антонија Блаће и Скај Виклер. Након 100. дана 12. децембра 2015. завршила се ова сезона победом Дарка Петковског, учесника из Македоније. Последња, пета регуларна сезона *Великог брата* реализована је у копродукцији са RTL телевизијом, која је приказивала овај ријалити у Хрватској. Осим у Хрватској *Велики брат* у овој сезони емитован је још и на следећим телевизијама: Прва Телевизија Црна Гора, у Републици Српској на БН Телевизији, у Федерацији БиХ на *OBN* и у Македонији на *Sitel*.

Осим *Великог брата* понуду ријалити програмских садржаја у 2015. години на ТВ Б92 чине још: **Породица Кардашијан** која је на програму ТВ Б92 почела да се емитује током 2013. године, да би наставци овог *celebrity* ријалити серијала: **Држати корак са Кардашијанима** и **У корак са Кардашијанима** били емитовани још током 2015. године. У 2016. години емитоване су искључиво репризе све три сезоне *Породице Кардашијан*, а у 2017. ријалити програмски садржаји потпуно су изостали из понуде програма на ТВ Б92.

Структура програма ТВ Б92 за време емитовања 4. регуларне сезоне Великог брата
(4. септембар – 12. децембар, 2015.)

Назив емисије	Врста садржаја (жанр)	Трајање	% УЧЕШЋА
Велики брат	Ријалити	17.15:30:40	17,76
Скривена камера		0:35:38	0,02
*	Σ Ријалити	17.16:06:18	17,79
*	ЕПП	14.22:19:46	15,03
*	Филмски програм	13.20:57:03	13,96
*	Серијски програм	13.02:12:21	13,18
*	Забавни програм	10.07:06:21	10,36
*	Информативни	8.16:39:32	8,75
*	Дечји програм	5.17:21:16	5,76
*	Научно - образовни	4.14:01:22	4,61
*	Документарни	3.05:09:17	3,24
*	ТВ продаја	3.01:53:47	3,10
*	Промо	2.21:02:25	2,90
*	Спортски програм	1.02:50:48	1,13
*	Спортски преноси	4:54:40	0,21
*	ОБН	0:01:28	0,001
*	*	43.20:54:47	100

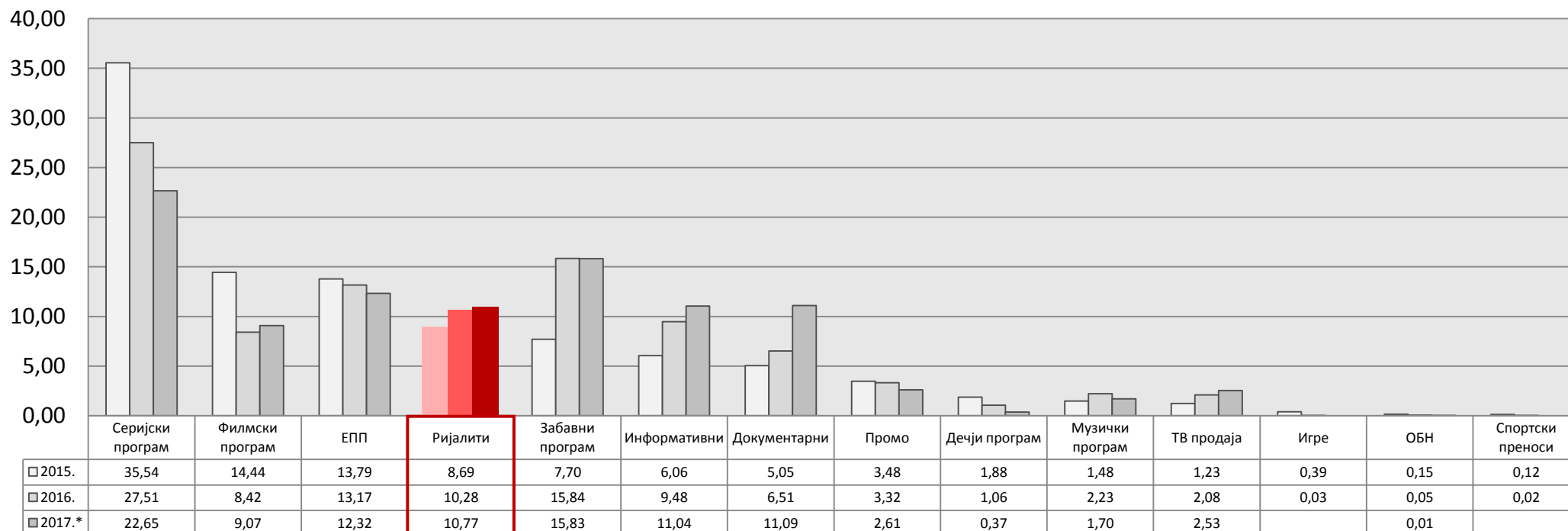
За време емитовања **5. регуларне сезоне Великог брата** учешће ријалити програма у укупном емисионом времену са **6,21%**, колико износи удео ове врсте програма на нивоу целе 2015. године, повећано је на **17,79%**.

Учешће ријалитија **Велики брат** са **4,87%**, колико износи његов удео на нивоу целе 2015. године, пење се на чак **17,76%**, за време емитовања његове **5. сезоне**.

Овај ријалити у просеку дневно је трајао око 5 сати. Међутим, детаљна анализа емитованог програма ТВ Б92 показује да је у неким данима посматраног периода забележено и трајање дуже од 7 сати; тако је **током петка 18. септембра, 2015. године, Велики брат** укупно трајао **8 сати 11 минута и 33 секунди** (а са ЕПП и ПРОМО блоковима укупно 10 сати 10 минута и 48 секунди).

Удео ријалити програмских садржаја не утиче битније на сразмеру и равнотежу врста садржаја у понуди програма ТВ Б92 на нивоу 2015. године. Међутим, у периоду емитовања 5. регуларне сезоне *Великог брата* удео ријалити програма четворостручава се, па се сразмера и равнотежа врста садржаја у одређеној мери нарушавају: преовлађују програмски садржаји забавног карактера у најширем смислу: филмски, серијски, забавни и ријалити програми, на које, у посматраном периоду (4. септембар – 12. децембар, 2015.), одлази чак 70,32% укупног програма ТВ Б92.

Структура програма; Упоредни приказ заступљености програмских жанрова у периоду 2015–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Ријалити

Програмском понудом комерцијалног пружаоца медијске услуге ТВ Прва, у свим годинама посматраног периода, преовлађују програмски садржаји који подразумевају забаву у најширем смислу: пре свега серијски, филмски и забавни програм, као и емисије ријалити програма.

Удео серијског и филмског програма опада у посматраном периоду, док удео информативног, и документарног, сразмерно расту.

Историјски максимум удела у укупном емисионом времену ТВ Прва ријалити програми достигли су током 2012. године – **15,56%**, захваљујући емитовању рекордног броја емисија ријалити програма – укупно **14 наслова** различитих ријалити формата, међу њима и најпознатији ријалити „присилног окружења“ **Срвајер (Survivor)**.

Након тога долази до драстичног пада удела ове врсте програма (6,22% у 2013, и, чак, 1,90% током 2014. године), да би се од 2015. године удео ријалитија у понуди програма ТВ Прва вратио на значајније вредности, са тенденцијом благог раста: са 8,69% у 2015. години на **10,77%** у првих шест месеци 2017.

ТВ Прва

Упоредни приказ заступљености ријалити програма у периоду 2010–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Преглед емисија ријалити програма на ТВ Прва у периоду 2015–2017. година;
Трајање и заступљеност појединачних емисија у укупном емисионом времену

Назив емисије	2015.		2016.		2017. (до 30. јуна)	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
Звезде Гранда	11.07:14:52	3,11	11.09:59:38	3,13	7.02:14:54	3,93
Неки нови клинци	21:28:56	0,25	4.20:41:27	1,33	5.06:01:24	2,91
Никад није касно	1.14:25:20	0,44	7.22:01:33	2,17	4.22:41:14	2,74
Скривена камера	2.17:00:51	0,75	1.06:03:10	0,34	0:20:48	0,01
Моја мама кува боље од твоје	6.22:26:45	1,91	9.19:58:24	2,70		
Паклена кухиња	3.06:04:22	0,90			8:48:05	0,20
Радна акција	23:02:04	0,26			4:31:39	0,10
Супер људи					1.13:55:57	0,88
Домаћине, ожени се!			1.06:26:49	0,35		
Породичне тајне			13:29:38	0,15		
У име истине			7:56:38	0,09		
Икс фактор	3.01:33:42	0,84				
Велики брат	20:42:42	0,24				
Укупно емисија:	9 емисија		8 емисија		7 емисија	
Σ	31.13:59:34	8,69	37.10:37:17	10,28	19.10:34:01	10,77

Од 2012. године, када је емитована и завршена последња сезона популарног **Срвајвера** (*Survivor*), ријалити програми „присилног окружења“ нису катактеристика понуде ријалити програма ТВ Прва. **Велики Брат**, који је с почетка пете регуларне сезоне (2015. година) емитован паралелно на програмима ТВ Б92 и ТВ Прва, после две недеље емитовања скинут је с програмске шеме ТВ Прва.

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

У општој понуди ријалити програмских садржаја код комерцијалних пружалаца медијских услуга са националном покривеношћу ТВ Прва успела је да нађе своје специфично место; пре свега бројношћу наслова различитих ријалити формата, а затим и програмским опредељењем за такмичарске ријалитије, односно, „талент-шоу програме“. На тај начин ТВ Прва постигла је релативну уједначеност удела ријалити програмских садржаја у укупном годишњем програму, нарочито у посматраном периоду: 2015–2017.

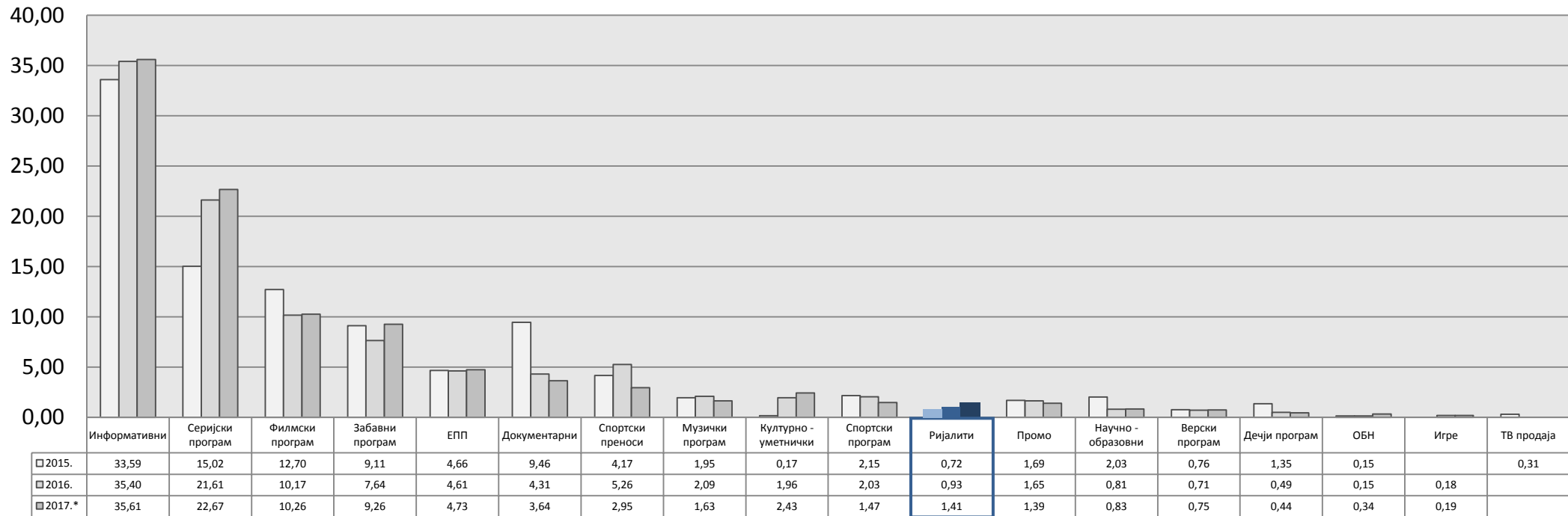
Најзаступљенији и са највећим уделом у укупном емисионом времену ТВ Прва јесу такмичарски ријалити **Гранд продукције** (*Grand Production*):

- Звезде Гранда** – такмичење музичких талената, неафирмисаних певача аматера фолк, поп-фолк и турбо-фолк музике; на програму ТВ Прва емитује се у континуитету од септембра 2014. и представља својеврсну константу у понуди ријалити програма овог ПМУ;
- Ријалити такмичење музичких талената млађих од 15 година – **Неки нови клинци**; и
- Никад није касно** – такмичење музичких талената по правилу старијих од 45 година.

Новину у понуди ријалити програма у 2017. години на ТВ Прва чине **Супер људи**. За разлику од преовладавајуће већине такмичарских ријалитија у којима се афирмишу музички таленти, у овом ТВ формату надмећу се људи посебних и необичних интелектуалних вештина.

Структура програма;
Упоредни приказ заступљености програмских жанрова у периоду 2015–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Ријалити

Упоредни приказ заступљености ријалити програма у периоду 2010–2017. година

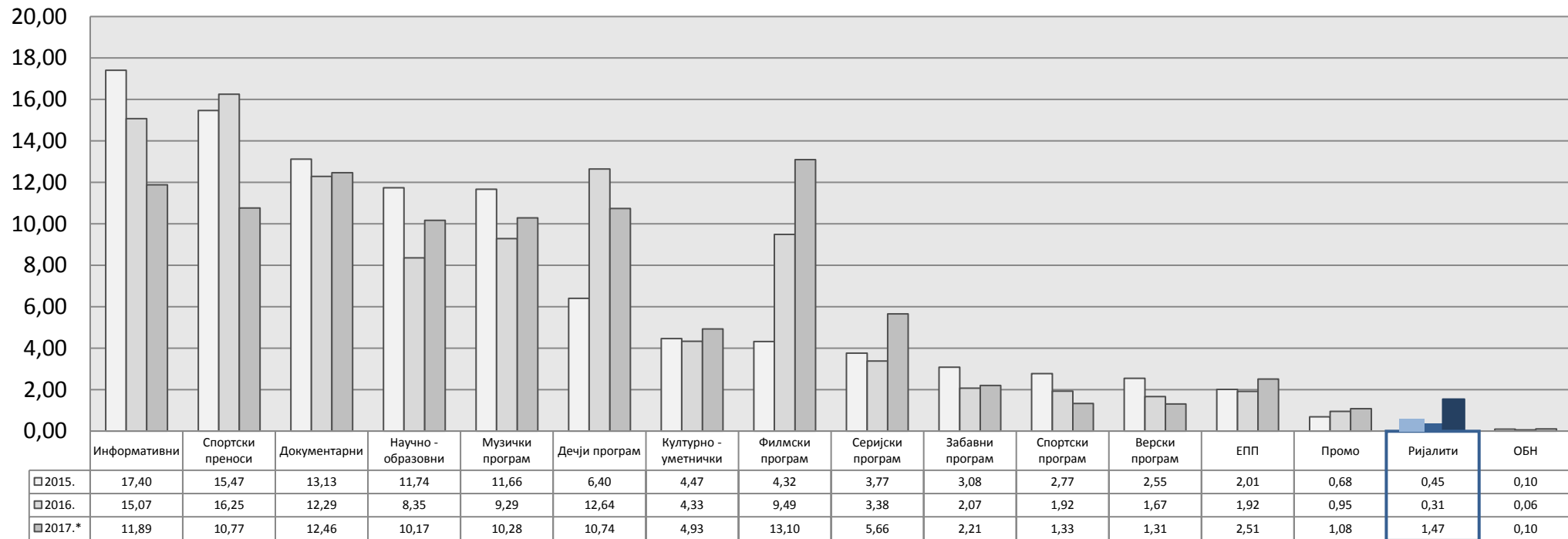
* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Преглед емисија ријалити програма на РТС 1 у периоду 2015–2017. година;
Трајање и заступљеност појединачних емисија у укупном емисионом времену

Назив емисије	2015.		2016.		2017. (до 30 јуна)	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
С Тамаром у акцији			2.01:55:07	0,57	1.16:13:38	0,93
Време је за бебе	1.08:13:51	0,37	16:20:31	0,19		
Ја могу све	1.06:32:57	0,35	15:17:15	0,17		
Кухиња мога краја					20:36:13	0,48
Укупно емисија:	2 емисије		3 емисије		2 емисије	
Σ	2.14:46:48	0,72	3.09:32:53	0,93	2.12:49:51	1,41

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Структура програма;
Упоредни приказ заступљености програмских жанрова у периоду 2015–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Упоредни приказ заступљености ријалити програма у периоду 2010–2017. година

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

Преглед емисија ријалити програма на РТС 1 у периоду 2015–2017. година;
Трајање и заступљеност појединачних емисија у укупном емисионом времену

Назив емисије	2015.		2016.		2017. (до 30 јуна)	
	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа	Трајање	% учешћа
Скривена камера			12:04:53	0,14	1.10:24:54	0,80
С Тамаром у акцији			8:03:45	0,09	17:00:44	0,40
Време је за бебе	1.11:04:27	0,40	4:41:42	0,05		
Ја могу све	4:23:54	0,05	1:51:28	0,02		
Кухиња мога краја					11:49:44	0,28
Укупно емисија:	2 емисије		4 емисије		3 емисије	
Σ	1.15:28:21	0,45	1.02:41:48	0,31	2.15:15:22	1,47

* Подаци за 2017. годину обрађени су од 1. јануара до 30. јуна.

РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ

Јавни медијски сервис „Радио-телевизија Србије“ на оба своја канала емитује ријалити програмске садржаје са минималним учешћем у укупном програму. Општа карактеристика ријалити програмских садржаја на РТС јесте да је углавном реч о хуманим ријалити форматима који су, као такви, усклађени са основном делатношћу јавног медијског сервиса, која је у функцији остваривања јавног интереса.

Популарни ријалити **Време је за бебе** емитује се на програмима националног јавног сервиса још од октобра 2007. године. Будући да је крајња интенција ове емисије подстицај младим родитељима да без страха и са љубављу прихватају обавезу родитељства, да негују потомство, овај ријалити серијал носи и одређену дозу друштвене одговорности и ангажованости.

Пошто је половином јуна емитована и последња епизода серијала *Радна акција* на ТВ Прва (2010–2015.), овај ријалити под новим називом **С Тамаром у акцији** и непромењеним концептом сели су у 2016. години на програме РТС. Програмски садржај припада *makeover* типу ријалитија – поправка животног простор, у којем продукција ријалитија уз помоћ спонзора реновира животни простор социјално угроженим особама на простору Србије, истовремено презентујући природне, културне и друге вредности краја у којем се одвија „акција“.

Хуманитрног типу припада и ријалити садржај **Ја могу све** у којем свој музички и сценски таленат показују деца од шест до 14 и особе старија од 55 година; у свакој емисији жири бира најбољег такмичара, који своју награду од 1.000 € по сопственом избору даје у хуманитарне сврхе. У последњој емисији такмичења гледаоци одлучују о победнику чија награда износи 20.000 €.

Као новина у понуди ријалити програмских садржаја на каналима националног јавног медијског сервиса у 2017. години појављује се нови формат – **Кухиња мога краја**. Серијал прати групу од седам жена са села из различитих крајева Србије. Свака епизода посвећена је једној жени и њеном домаћинству. Након представљања и обиласка домаћинства следи вечера коју је домаћица спремила у част својих другарица. Овај ријалити припада такмичарском типу – такмичење у кулинарским вештинама, али истовремено представља и „*life style* програм“ промовишући живот на селу и сеоски туризам. У такмичарском делу програма гошће оцењују свако од три јела које је спремила домаћица (предјело, главно јело и десерт), да би на крају серијала домаћица која је освојила највише поена била проглашена победницом, која односи и новчану награду у износу од 100.000 динара.

РЕАГОВАЊА јавности, пружалаца медијских услуга, државних институција и Савета РЕМ

Како је почетак јесење програмске шеме 2015. године на каналима комерцијалних пружалаца медијских услуга са националном покривеношћу у потпуности означен ријалити програмима: **Фарма** на РТВ Пинк, **Парови** на Хепи ТВ и **Велики брат** на ТВБ 92 и ТВ Прва; тако су, истовремено, уследиле и бројне реакције јавности на ову и овакву понуду медијских садржаја у понуди програма на националном нивоу, од којих издвајамо најрелеватније.

- Студентска организација „Систем вредности“ покренула је 30. августа 2015. петицију: **Србија против „Фарме“, „Парова“, „Малдива“ и „ВБ“¹⁵** посредством *on-line* сервиса *Peticije24.com*, коју је у првих неколико дана потписало безмало 100.000 у довољној мери медијски писмених људи способних да приступе *on-line* сервисима. Петиција је усмерена „против блуда, неморала, шунда, кича, заглупљивања народа и пропагирања погрешних вредности“, са циљем тоталног укидања сваког облика емисија ријалити програма, односно забране њиховог јавног емитовања, макар само на тзв. „националним“ телевизијама.

Своју друштвену акцију – „Хоћемо културу, а не ријалити“ студенти су демонстрирали намерно 1. септембра, на дан када ђаци полазе у школу, концертом гудачког квартета на Тргу Републике, на простору између Народног позоришта и Народног музеја, институција које представљају парадигму националне културе.

Ова студентска иницијатива за тотало укидање ријалити програма изазвала је бројне реакције јавности: од самог масовног потписивања петиције, преко дискусија релевантних стручњака и виђенијих интелектуалаца, до јасног закључка стручне јавности да не постоји законски и правни основ по којем би нека врста програмског садржаја могла бити укинута. Исто тако, *on-line* иницијативе немају никакав утицај нити домет, немају правну тежину, за разлику од регистроване грађанске иницијативе за коју је довољно 30.000 потписа и разматрање посланика у Скупштини Србије.

¹⁵ https://www.peticije24.com/srbija_protiv_farme_parova_i_vb

- У намери да подржи недавно покренути петицију грађана, који су мишљења да треба укинути или ограничити приказивање поменуте врсте телевизијских садржаја, **Комисија за родну равноправност Скупштине Града Новог Сада** упутила је апел органима и институцијама надлежним за праћење спровођења закона у области јавног информисања и за развој и унапређење стваралаштва у области аудио-визуелних медија, да се промени термин и начин приказивања ријалити програмских садржаја, предлажући да се емитују рестриктивно и то искључиво у термину од 00:00 до 05:00 часова.¹⁶
- Гостујући у емисији *Знак питања* на ТВ Мост (21. септембар, 2015.) у жижу јавности тих дана доспео је и **директор Културног центра Новог Сада Бојан Панаотовић** предлогом, односно, захтевом да се уведе порез на кич и шунд којим би превасходно били опорезовани медији који емитују ријалитије. Панаотовић је објаснио зашто су ријалити емисије погубне за друштво.¹⁷
- Отварајући регионалну конференцију *Digital 2015*, која је одржана 15. септембра 2015. године у хотелу *Metropol Palace* у Београду у организацији *Color Press Group*, **министар културе и информисања Иван Тасовац** коментарисао је еру дигиталних технологија у којој се налази савремено друштво. У том контексту министар је истакао да су од пресудне важности квалитетни садржаји: **„Медији живе од садржаја. Технологија је ту да у први план истакне садржаје и да омогући да они на брзи, квалитетнији, кредибилнији и разноврснији начин стигну до своје публике“**.

Констатујући да су промене око нас толико брзе да их тешко прати и наше сазнање, а камоли законска регулатива, министар сматра да сви у ланцу: главни и одговорни уредници медија, њихови власници, оглашивачи, Регулаторно тело за електронске медије, Савет за штампу и само Министарство културе и информисања; имају дужност да стриктно и без изузетка поштују и медијске законе и професионалне, новинарске кодексе, како би сви грађани могли да се кроз медије информишу, образују и забављају.

Посебно је интересантно како је министар реаговао на надлежне у медијима – и као министар и као родитељ апелује на подизање нивоа друштвене одговорности: **„Осећај одговорности мора постати тачка консензуса државе, свих актера медијске сцене, као и регулаторних и саморегулаторних тела“**.

¹⁶ <http://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/117379/Komisija-Skupstine-Grada-Emitovanje-rijalitija-podstice-prostakluk.html>

¹⁷ <https://youtu.be/WwDmoZyYAfE>

- ❑ Садржај ријалити формата **Велики брат**¹⁸ у Републици Хрватској изазвао је низ притужби институција и грађана међу којима се истиче захтев заштитнице права детета Иване Милас–Кларић да се ова емисија емитује након 22 часа, због садржаја непримереног деци.

Хрватско Веће за електронске медије казнило је RTL због емитовања сцена секса у ријалитију Велики брат.

На основу извршеног надзора над спорним програмским садржајем *Велики брат* који је емитован 6. и 8. септембра 2015. године Веће за електронске медије на седници одржаној 14. септембра 2015. године донело је одлуку о издавању прекршајног налога издавачу **RTL Hrvatska d.o.o.** због кршења члана 26. став 1. аинеа 3. и става 3. истог члана Закона о електронским медијима¹⁹. Пружаоцу медијске услуге *RTL* издат је прекршајни налог у износу од 100.000 куна, односно 13.250 €, а одговорне особе кажњене су са 10.000 куна (1.325 €).²⁰

- ❑ У Републици Србији Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној 16. септембра, 2015. године оценио је да у ријалити програму **Велики брат** није било садржаја који могу нашкодити менталном и физичком здрављу малолетника.

Међутим, на истој седници Савет РЕМ изрекао је пружаоцу медијске услуге Хепи ТВ меру **упозорења** јер је у ријалити програмском садржају **Парови** емитовао садржаје који могу да нашкоде физичком, моралном или

¹⁸ Последња, пета регуларна сезона *Великог брата* реализована је у копродукцији српске **ТВБ92** и **RTL** телевизије која је приказивала овај ријалити у Хрватској. Осим у Хрватској *Велики брат* у овој сезони емитован је још и на следећим телевизијама: **Prva televizija Crna Gora**, у Републици Српској на **БН Телевизији**, у Федерацији БиХ на **ОBN** и у Македонији на **Site!**.

¹⁹ Закон о електронским медијима; Чланак 26.

(1) У audiovizуалним или радијским програмима није допуштено:

– објављивати прилоге који vriједају достојанство човјека,

– објављивати прилоге особито неморалног и pornографског садржаја,

– на било који начин потicati, promicati и veličati насилје и криминал те потicati грађане, а посебце djecu и mladež, на uporabu duhanskih proizvoda, alkohola или droga.

(2) Nisu допуштени audiovizуални или радијски програми који могу озбиљно угрозити fizički, mentalni или морални развој малолјетника, посебно они који укључују pornографију или безразложно насилје.

(3) Audiovizуалне или радијске програме за које је вјероватно да би могли угрозити fizički, mentalni или морални развој малолјетника није допуштено објављивати, осим када је од nakladника телевизије или радија осигурано, одabiром времена emitiranja или било којом техничком mјером, да малолјетници у подручју prijenosa неће, у uobičajеним okolnostима, čuti или vidјети takve programe. Ако се takvi програми emitiraju у nekodiranом облику, nakladnik је obvezан осигурати да им prethodi zvučno upozorenje или да ih је могуће prepoznati s pomoću vizуалних simbola за cijело vrijeme njihova trajanja.

²⁰ <http://www.e-mediji.hr/hr/aem/priopcenja/priopcenje-vijeca-za-elektronicke-medije-izdan-prekrsajni-nalog-nakladniku-rtl-hrvatska-doo/>

менталном развоју малолетника, а ПМУ РТВ Пинк меру **опомене** због емитовања садржаја, у емисији ријалити програма **Фарма 6**, којим су повређена људска права, достојанство учесника програма, и који могу да нашкоде физичком, моралном или менталном развоју малолетника.

- Јавни тужилац Основног тужилаштва у Младеновцу Драган Јовановић поднео је Регулаторном телу за електронске медије 6. новембра, 2015. године **захтев за забрану емитовања ријалити програма Фарма**, с обзиром да се дотични програм снима на подручју младеновачког тужилаштва, а у току ријалитија било је више инцидената. Тужилац у захтеву тражи да се реализација **Фарме** забрани у року од 48 часова. Такође, по налогу тужиоца Јовановића у Барајеву у полицији саслушан је учесник ријалитија Кристијан Голубовић због угрожавања сигурности других учесника: Маје Николић, Алена Мукулића и Радета Лазића, као и сумње да је Јелени Милошевић нанео тешке телесне повреде.

Информишући се о овом поступку јавног тужиоца посредством медија **министар правде Никола Селаковић** коментарисао је његов потез као неуобичајен: „Јавно тужилачка организација је хијерархијски организован део правосудног система, **не памтим да је неко у Србији из органа правосудне власти тражио укидање нечега**“.

- Регулаторно тело за електронске медије није усвојило захтев за забрану емитовања ријалитија *Фарма* које му је поднело Основно тужилаштво у Младеновцу, али је најавило обавезујуће упутство према коме ће ријалитији моћи да се емитују само после 23 часа.

На седници одржаној **19. новембра 2015. године** **Савет Регулаторног тела за електронске медије** донео је **Препоруку о времену емитовања ријалитија „присилног окружења“ у програмима пружалаца медијских услуга**, која пружаоцима медијских услуга препоручује да ријалитије „присилног окружења“ (***Парови, Фарма, Малдиви, Велики брат*** и др.) емитују у периоду од 23:00 до 06:00 часова, као и да овим садржајима претходи усмено и текстуално упозорење: „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 18 година“, да током целог трајања програма на екрану буде присутна графичка ознака у виду круга црвене боје у коме је у белој боји исписан број 18.

Амбиција Савета РЕМ била је да ова **Препорука** постане *обавезујуће упутство*, а да би се то десило, поред јавних расправа које је овај текст требао да прође, била је потребна и сагласност Министарства културе и

информисања којем је Препорука поднета. Међутим, судећи по садржају саопштења и арогантним и ироничним коментарима министра Тасовца²¹ Министарство културе и информисања, на тај начин, изјаснило се ненадлежним, те самим тим није адекватно подржало РЕМ у настојањима да Препорука прерасте у обавезујуће упутство по којем би се ријалити „присилног окружења“ могли емитовати само након 23 часа као програм неприкладан за млађе од 18 година.

Пажњу завређују коментари и реакције пружалаца медијских услуга поводом Препоруке РЕМ о времену емитовања ријалити програма. **РТВ Пинк подржала је напоре РЕМ да правно регулише емитовање ријалити програма**²².

У просторијама Регулаторног тела у Београду 9. децембра, 2015. године одржан је главни скуп јавне расправе о нацрту обавезујућег упутства за емитере ријалити програма, којем су присуствовали и представници Хепи телевизије. Главни и одговорни уредник Хепи ТВ **Миломир Марић** оперише двома интересантним тезама: једна је да **Хепи ТВ не производи класичан ријалити, већ забавно-хумористички програм**; а друга је његова реакција на *on-line* петицију за укидање ријалити програма, у којој тврди да су „**ријалити огледало Србије**“, те да „**сви јуре да разбију то огледало, јер им се не свиђа како изгледају у њему**“.

Даљи ток догађаја, у којима је **Препорука** требала да прерасте у *обавезујуће упутство* по којем би се ријалити „присилног окружења“ могли емитовати само након 23 часа као програм неприкладан за млађе од 18 година, није ишао у жељеном правцу: јавна расправа се одужила, па самим тиме и доношење званичног упутства; необавезујућу препоруку да се ријалитији не емитују пре 23 часа не поштује нико од пружалаца медијских услуга; а један од закључака након јавне расправе био је и да је препорука спорна јер је немогуће

²¹ Министар културе Иван Тасовац у саопштењу изјавио је да подржава „медијску егзибицију“ Горана Караџића, упркос томе што је нејасно какву врсту формално-правног акта у том погледу очекује од његовог министарства: „Никакав званични допис од РЕМ-а још нисмо добили, а не знам ни зашто би, јер је законски регулисано да је управо РЕМ надлежан за мониторинг садржаја и изрицање мера телевизијским емитерима, од издавања опомене и обавезујућих упутстава, до одузимања дозволе. У сваком случају, уколико му је требао мој благослов за закаснелу реакцију – званично му га упућујем. Такође му стојим на располагању уколико у наредних неколико дана изненада реши да реагује на забрињавајуће ширење црне рупе у свемиру.“

²² „Сагласни смо са ставом стручне јавности да овакви програми могу штетно да утичу на телевизијски аудиторијум, нарочито на малолетнике, и ти програми, упркос високим рејтинзима, погубно утичу на структуру програма емитера“, навео је председник УО РТВ Пинк Жељко Митровић у писаној изјави. „Телевизије не васпитавају децу и омладину већ породица и систем школства, а упутства за који узраст се неки програм не пропорукује сасвим су довољан путоказ онима који се баве васпитањем. **Зато нас и радује напор Регулатора да пронађе праву меру за емитовање оваквих програма**“, навео је Митровић.

регулисати нешто што није емитовано – наш закон предвиђа да је могуће регулисати само нешто што је емитовано, а не оно што није. **Препорука о времену емитовања ријалитија „присилног окружења“ у програмима пружалаца медијских услуга²³** није прерасла у *обавезујуће упутство!*

- Једна од оцена **Препоруке о времену емитовања ријалитија „присилног окружења“** и амбиције Регулаторног тела за електронске медије да она прерасте у *обавезујуће упутство* јесте да је то регулаторна мера која непропорционално ограничава слободу изражавања, будући да забрањује дневно емитовање једног целог програмског жанра. Из тог разлога РЕМ је затражио од **Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС)** помоћ у изналажењу модела који би био прихватљив.

У **Press** центру Удружења новинара Србије у Београду одржан је 19. априла, 2016. године округли сто под називом **Регулација ријалити програма** на којем су, поред представника РЕМ и домаћих медијских стручњака, учествовали и Петер Буркхард – амбасадор Мисије ОЕБС у Србији, и Тим Сатер – експерт за медијске политике и регулацију из Велике Британије.

Петер Буркхард (амбасадор мисије ОЕБС у Београду); основни изводи излагања:

- квалитет телевизијског програма у Србији оценио као упитан и неконзистентан, што је нарочито изражено у ријалити програмима: „Најпроблематичнији аспект у овој области је емитовање садржаја непримерених за децу. Комерцијалне телевизије са националним покривањем имају важну улогу у обезбеђивању медијског плурализма. Ово се огледа кроз њихову обавезу да обезбеде понуду квалитетних и разноврсних садржаја. На жалост, сведоци смо тренда у коме ријалити програми заузимају велики део програмске шеме на штету других садржаја укључујући и термине када су доступни деци“;
- Регулаторно тело за електронске медије види као једно од најважнијих тела на медијској сцени, јер има улогу у дефинисању и поштовању стандарда, а може да утиче и на креирање медијске политике и културолошке матрице у друштву;
- изменом постојећег Закона Регулатору је потребно обезбедити већа овлашћења, висок степен одговорности и савесности да би остваривао своју улогу;
- забрињављајуће је и то што је посебним законским решењима доведена у питање финансијска независност РЕМ.

²³ <http://www.rem.rs/uploads/files/Preporuke/8627-Preporuka%20o%20vremenu%20emitovanja%20rijaliti%20programa.pdf>

Тим Сатер (експерт за медијске политике и регулацију из Велике Британије); основни изводи излагања:

- регулаторним телима за квалитетан рад неопходно је обезбедити независност, дискрецију и ауторитет;
- регулаторно тело мора да буде независно, како од државе, тако и од медијске индустрије; да има ауторитет – да буде перципирано као непристрасно;
- најтежи део посла регулатора јесте да пронађе линију која би дала што већи простор слободи изражавања, а да спроведе правила која онемогућавају да се та линија прекорачи. Регулатор не режира програм, он је ту да би пре емитовања саветовао, а након емитовања кажњавао;
- један од главних недостатака закона у Србији јесте што Регулаторном телу за електронске медије не даје могућност конкретног санкционисања. РЕМ не располаже финансијским санкција као опцијом кажњавања било ког облика непоштовања закона, и то је велика препрека; увођење финансијских санкција пружаоцима медијских услуга у Европи показало се веома ефикасним;
- али чак и са постојећим могућностима санкционисања, српско регулаторно тело је неодлучно; ако ПМУ приметите неодлучност регулатора, настављају по старом и нема промена. РЕМ невољко изриче казне, односно забране и то се мора променити.

У својој презентацији Тим Сатер направио је упоредну анализу рада регулаторног тела у Србији и регулатора у земљама ЕУ:

- „За разлику од РЕМ, регулатори у Великој Британији, Француској и Немачкој не дефинишу ријалити програме и не примењују специфична правила на њих. Они дефинишу финалне производе и њих посматрају у односу на неприхватљиве садржаје за малолетнике, односно, неприхватљиве садржаје који повређује људско достојанство и приватност. Регулатори у Великој Британији, Француској и Немачкој нису створили посебан жанр или категорију, већ су у потпуности фокусирани на производ тог ТВ садржаја. А проблеми са садржајима, којима се баве српски регулатор, не разликују се од оних са којима се носе регулатори у другим земљама.“;
- неопходно је успоставити и партнерство између регулаторног тела и индустрије ријалити програма: „Ако је тај однос искључиво опозициони, напредак је тешко постићи. То не значи да регулаторна тела немају своје принципе и правила, али потребно је имати дијалог и осигурати да се индустрија укључи у њега“;
- а сами пружаоци медијских услуга требали би више да пораде на саморегулацији – међусобно да координирају и да донесу интерне класификације и кодексе којима би се гарантовале процедуре: јавност уговора које потписују учесници, правила за ангажовање малолетника, да се ограничи изолација учесника, провера и одабир учесника, забрана учесника лица чија је репутација негативна...

УПОРЕДНА АНАЛИЗА РЕГУЛИСАЊА РИЈАЛИТИ ПРОГРАМА У ЗЕМЉАМА РЕГИОНА

Стручна служба Регулаторног тела за електронске медије покренула је крајем 2016. године својеврсно истраживање поступања регулаторних тела суседних земаља у ријалити програмима „присилног окружења“, по следећим тезама:

- *Да ли постоји посебна регулатива која се тиче ријалити програма „присилног окружења“?*

Регулатори у Босни и Херцеговини и Црној Гори имају нарочите прописе којима се регулишу ријалити програмски садржаји, с тим да се регулација шири и на псеудоријалити садржаје који су у црногорској регулативи сврстани у заједничку групу са преносима или снимцима екстремних борилачких спортова.

Ове две земље су правилницима јасно описале садржај и значење појмова ријалити и псеудоријалити програма.

РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ у свом **Кодексу о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија**²⁴, који је ступио на снагу у јануару 2016. године, у члану 10. (*Reality programi i pseudoreality programi*) ријалити програмске садржаје регулише на следећи начин:

Reality programi i pseuoreality programi će biti emitovani samo u periodu između 24:00 i 06:00 sati. Ovo ograničenje se ne primjenjuje na sadržaje koji se prikazuju uz tehničku zaštitu, kao ni na audiovizuelne medijske usluge na zahtjev.

Reality и *pseudoreality programi*, у сврху тумачења Кодекса, дефинисани су у члану 2. (*Definicije*):

- Reality program označava televizijski žanr, obično bez detaljno razrađenog scenarija, u kojem se prikazuje život grupe učesnika u izolovanom prostoru koji se stalno nalaze u kadru video kamere i u zoni mikrofona, a koji pokušavaju pobijediti i osvojiti nagradu;

²⁴ <http://rak.ba/bos/index.php?uid=1324649058>

- Pseudoreality program označava program koji prikazuje određene autentične ili izmišljene životne situacije, čiji je fokus na dramatizaciji i konfliktima, prema unaprijed utvrđenom scenariju, npr. rekonstrukcije događaja koje mogu da uključuju ali nisu ograničene na bračne prevare, krivična djela, teške životne situacije; „

Поред ових одредби, на *reality* и *pseudoreality programe* односе се и сви остали чланови *Кодекса* који уређују основне програмске принципе у свим програмским садржајима, укључујући и обавезу заштите малолетника. Такође, Веће Агенције у октобру 2016. године усвојило је ново **Правило 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија** у које је, између осталог, у члану 10. (*Obaveze u vezi sa sadržajima distribuiranih audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija*) уврштено ограничење у погледу дистрибуције ових садржаја који долазе из иностранства:

(3) Reality i pseudoreality programi mogu se prikazivati između 24:00 – 06:00 sati. Ova odredba se ne odnosi na prikazivanje navedenih sadržaja s tehničkom zaštitom.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕДИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ у свом **Правилнику о програмским стандардима у електронским медијима**²⁵, у члану 4. дефинише значење израза употребљених у *Правилнику*:

о) **rijaliti programski sadržaj** je sadržaj koji pretežno u cilju zabave prikazuje, u prirodnom ili vještački stvorenom okruženju (npr. vještački stvorena zajednica ljudi na ograničenom fizičkom prostoru), na koji način se jedan ili više učesnika ponaša u unaprijed predviđenim, spontano ili na drugi način nastalim konkretnim životnim situacijama (npr. suživot u određenoj zajednici ljudi, međusobna komunikacija, rad, dokolica, rješavanje određenih zadatah ili nepredviđenih konkretnih životnih problema i sl.) u određenom vremenskom periodu, a u kojem učesnici, po pravilu, učestvuju radi pribavljanja određene imovinske ili neimovinske koristi.

р) **pseudorijaliti programski sadržaj** je sadržaj koji prikazuje određene autentične ili izmišljene životne situacije, prema unaprijed utvrđenom scenariju.

²⁵ http://www.ardcg.org/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=19&Itemid=26

Надаље, чланом 24. став 2. и 3. *Правилника* прописани су начин означавања и време емитовања псеудоријалити програмских садржаја, који су у истој категорији као и преноси или снимци екстремног борилачког спорта, који могу садржати приказивање тешког насиља:

(2) Pseudorijaliti programski sadržaji i prenosili ili snimci ekstremnog borilačkog sporta, koji mogu sadržati prikazivanje teškog nasilja, označavaju se sa oznakom 16.

(3) Programski sadržaji sa oznakom 16 mogu se emitovati isključivo u periodu od 22,00 do 06,00 časova.

А чланом 25 став. 2 и 3. *Правилника* прописани су начин означавања и време емитовања ријалити програмских садржаја:

(2) Rijaliti programski sadržaji, najave njihovog emitovanja, kao i emisije u kojima se prikazuju pregledi dešavanja u tim sadržajima, označavaju se sa oznakom 18.

(3) Programski sadržaji sa oznakom 18 mogu se emitovati isključivo u periodu od 23,00 do 06,00 časova.

Обавеза распоређивања садржаја у складу са чланом 24. и 25. *Правилника* не примењује се на садржаје који се емитују у оквиру аудиовизуелне медијске услуге на захтев која је доступна само уз условни приступ и даје могућност родитељске контроле.

Хрватско (АЕМ – *Agencija za elektroničke medije*), словеначко (АКОС – *Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije*) и бугарско регулаторно тело немају посебне законске одредбе и правилнике којима се посебно и искључиво регулишу ријалити програмски садржаји. Бугарски регулатор не поседује чак ни евиденцију која исказује активности регулатора у односу на ријалити садржаје, с обзиром да се они сагледавају у контексту целокупног програма.

▪ *Које казнене мере регулаторима стоје на располагању?*

РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ складу са **Законом о комуникацијама**, овлашћена је да примењује мере сразмерне прекршајима²⁶: усмена или писмена упозорења; инспекцијски преглед средстава за које је издата дозвола; конкретан захтев за предузимање одређене радње или обуставу, који се мора испоштовати у оквиру задатог рока; новчане казне у износу до 150.000 КМ, односно 300.000 КМ у случају поновљеног кршења; суспензија дозволе на период до три месеца; одузимање дозволе.

Дакле, за утврђена кршења правила и прописа из области емитовања Агенција може изрећи усмена или писмена упозорења те новчане казне, у зависности од околности као што су природа и тежина кршења, да ли се ради о првом или поновљеном кршењу, одговорност станице, врста услуге (ТВ/радио, јавна/приватна станица), покривање станице сигналом и сл. У случају изразито тешких и систематских, поновљених кршења која се односе на програмске садржаје Агенција може изрећи и мере суспензије, па и одузимања дозволе, што се у досадашњој пракси није дешавало.

26

član 46.

Izvršne mjere

1. U cilju osiguranja poštivanja kodeksa rada i pravila, Agencija ima izvršna ovlaštenja u skladu s evropskom regulatornom praksom.
2. U slučaju da neka telekomunikaciona ili emitera mreža radi bez dozvole ili pruža usluge bez dozvole, Agencija je ovlaštena da preduzme sve potrebne korake u cilju obustave takvog rada.
3. Agencija je ovlaštena da primjenjuje izvršne mjere srazmjerno prekršajima kako slijedi:
  - a) usmena ili pismena upozorenja;
  - b) inspeksijski pregled sredstava za koje je izdata dozvola;
  - c) konkretan zahtjev za preduzimanje određene radnje ili obustavu, koji se mora ispoštovati u okviru zadatog roka;
  - d) iznos određene novčane kazne ne smije biti veći od 150.000 KM u slučaju namjerne povrede ili povrede iz nehata pojedinih odredbi zakona ili uslova koji se navode u izdatoj dozvoli ili kodeksima rada i pravilima Agencije. Iznos izrečene novčane kazne srazmjeran je težini prekršaja i, tamo gdje je primjenjivo, bruto finansijskom prihodu ostvarenom na osnovu prekršaja. U slučaju da se povrede ponove, izrečena novčana kazna ne smije biti veća od 300.000 KM. Agencija izrađuje pregled povreda i odgovarajućih kazni, koji usvaja Vijeće ministara;
  - e) nalog za obustavu emitiranja ili pružanja javnih telekomunikacionih usluga na period ne duži od tri mjeseca;
  - f) oduzimanje dozvole.

У складу са **Законом о електронским медијима АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕДИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ**, у циљу отклањања утврђених неправилности, пружаоцу АВМ услуге може изрећи меру упозорења, а може му привремено или трајно одузети одобрење за емитовање или одобрење за пружање АВМ услуге на захтев на начин утврђен Законом о електронским медијима (члан 140)²⁷. Упозорење се изриче пружаоцу АВМ услуге који прекрши обавезу утврђену Законом о електронским медијима, актом Агенције или издатим одобрењем (члан 141)²⁸. Одобрење за пружање АВМ услуге ће привремено, у трајању до 30 дана, бити одузето уколико пружалац АВМ услуге после изрицања мера упозорења и новчане казне крши одредбе о програмским стандардима предвиђеним Законом о електронским медијима. Пружаоцу АВМ услуге коме је претходно два пута изречена мера привременог одузимања одобрења трајно се одузима одобрење (члан 142)²⁹.

Словеначко регулаторно тело – AKOS може да изриче упозорења унутар инспекцијског надзора са одређеним роком за исправак неправилности. У случајевима када издавач не извршава одлуке Регулатора у вези са исправком неправилности, Регулатор може да му узме дозволу за издавање програма за одређено време или за стално. Такођер, Регулатор може да изриче новчане санкције.

27

Управно-надзорне мјере

Члан 140

- (1) Ради отklanjanja utvrđenih nepravilnosti Agencija može pružaocu AVM usluge izreći mjeru upozorenja, a može mu, privremeno ili trajno, oduzeti odobrenje za emitovanje ili odobrenje za pružanje AVM usluge na zahtjev na način utvrđen ovim zakonom.
- (2) Agencija je dužna da odluku o izrečenoj mjeri iz stava 1 ovog člana objavi na svom web sajtu.
- (3) Pružalac AVM usluge je dužan da informaciju o izrečenoj mjeri iz stava 1 ovog člana objavi na odgovarajući način u okviru usluge koju pruža.

28

Упозорење

Члан 141

Упозорење се изриче пружаоцу АВМ услуге који прекрши обавезу утврђену овим законом, актом Агенције или издатим одобрењем.

29

Привремено и трајно одузимање одобрења за пружање АВМ услуга

Члан 142

- (1) Одобрење за пружање АВМ услуге ће привремено, у трајању до 30 дана, бити одузето уколико пружалац АВМ услуге:
  - 1) nije započeo sa pružanjem usluge u propisanom roku;
  - 2) ne postupi saglasno nalogu Agencije po pitanjima usklađivanja svog statusa sa odredbama ovog zakona koje se odnose na nedozvoljenu medijsku koncentraciju;
  - 3) poslije izricanja mjera upozorenja i novčane kazne krši odredbe o programskim standardima predviđenim ovim zakonom;
  - 4) poslije izricanja mjera upozorenja ne izmiri obavezu plaćanja godišnje naknade za odobrenje;
  - 5) u svojstvu neprofitnog emitera promijeni svoj status ili ako emituje komercijalne audiovizuelne komunikacije suprotno ovom zakonu; i
  - 6) poslije izricanja mjera upozorenja ne realizuje strukturu programa i druge programske obaveze u skladu sa podnesenom prijavom na javni konkurs ili zahtjevom za izdavanje odobrenja.
- (2) Pružaocu AVM usluge kome je prethodno dva puta izrečena mjera privremenog oduzimanja odobrenja, trajno se oduzima odobrenje.

- *Каква су била поступања регулатора у тим земљама у случајевима када су приказани недозвољени садржаји у ријалити програмима?*

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕДИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ у јулу 2016. године изрекла је меру упозорења пружаоцу медијске услуге *Pink M Company*, као управно-надзорну меру везану за ријалити програм *Фарма 7*.

РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ у последних пет година бележи велики број приговора и реакција јавности на садржаје ријалити и псеудиријалити програма. Утврђена кршења односила су се на неадекватан распоред термина емитовања садржаја који нису примерени пажњи малолетника, као и на погрешно или потпуно одсуство категоризације садржаја који подлежу овој обавези. Такође, у два случаја која су се односила на емитовање псеудоријалити програма утврђено је чак да се ради о садржајима који могу озбиљно нарушити физички, психички и морални развој малолетника и који су као такви забрањени за емитовање.

Међутим, пракса је показала да генералне одредбе у циљу заштите малолетника, али и шире публике, од непримерених садржаја нису биле довољне када је реч о ријалити и псеудоријалити програмима. У периоду од неколико месеци пре усвајања ограничења емитовања ријалити и псеудоријалити програма (2015. године) почело је готово истовремено емитовање неколико ријалити програма регионалног карактера (*Велики брат, Фарма, Парови и Малдиви*). У неким случајевима ови програмски садржаји емитовани су у више наврата током дана, при чему нису биле подузете никакве мере да се заштите малолетници и остале рањиве категорије становништва. Откако је почело емитовање поменутих ријалити програма Агенција је забележила изразито појачан интерес јавности и бројне приговоре новинара у вези са надлежностима Агенције и могућношћу превентивног деловања, односно забране емитовања таквих програма. Усвајање горе наведеног ограничења у емитовању ријалити и преудоријалити програма резултат је свега наведеног, а током јавних консултација на нацрт *Кодекса* Агенција је добила бројне изразе подршке јавности за увођење поменуте мере, укључујући и потписану петицију грађана за забрану емитовања програма *Фарма*, односно његово померање у каснији термин, те подршку институција које се баве заштитом интереса малолетника.

У протеклих пет година Агенција је изрекла девет извршних мера везаних за ријалити програме, и то 7 новчаних казни (у распону од 1.000 до 11.000 КМ) и два писмена упозорења.

Словеначки регулатор (AKOS) у два наврата интервенисао је у вези са ријалити програмским садржајима – **Фарма** 2011. године и **Словенски Двор**, такође, 2011. године. У првом случају Регулатор је донео одлуку да на почетку и током програма који садржи сцене сексуалности и насиља пружалац медијске услуге мора (у року једног месеца) емитовати акустично и визуелно упозорење да програмски садржај није прикладан за децу и малолетнике млађе од 15 година. Визуелно упозорење мора се емитовати током целог трајања садржаја. У другом случају (**Словенски Двор**) Регулатор је утврдио да је издавач исправно емитовао акустично и визуелно упозорење о садржају који није прикладан за децу и малолетнике млађе од 15 година. Пружалац медијске услуге је током поступка усвојио *Етички кодекс* у вези са приказивањем сцена насиља и сексуалности у свом програму.

- **Који регулатори могу да изричу и новчане казне када установе повреду регулативе?**

РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ има могућност изрицања новчаних казни (види: **Закон о комуникацијама; члан 46. став 3. тачка д**).

Словеначки AKOS може изрећи новчану санкцију у износу од 6.000 до 60.000 € за правно лице (издавач) и 600 € за одговорно лице, уколико на било који начин емитује програмске садржаје (укључујући и ријалити програм) који могу нашкодити физичком, менталном или моралном развоју деце и малолетника.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕДИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ нема могућност изрицања новчаних казни пружаоцима АВМ услуга. Међутим, уколико се уочи да пружалац АВМ услуге емитује програмске садржаје у супротности са Законом о електронским медијима, а да изречена мера упозорења није сразмерна природи и тежини прекршаја, као и да упозорење није било довољно да ПМУ не понови противправно понашање, у складу са чланом 153. Закона о прекршајима, Агенција има могућност да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка у циљу изрицања новчане казне, које представљају приход буџета Црне Горе.

Хрватски АЕМ (*Agencija za elektroničke medije*) има могућност изрицања новчаних казни. Сложен и разрађен система кажњавања детаљно је описан у **Закону о електроничким медијима** у поглављу **Х. Прекршајне одредбе, члан 82. и 83.**³⁰

Хрватско Веће за електронске медије казнило је RTL због емитовања сцена секса у ријалитију Велики брат.³¹

На основу извршеног надзора над спорним програмским садржајем *Велики брат* који је емитован 6. и 8. септембра 2015. године Веће за електронске медије на седници одржаној 14. септембра 2015. године донело је одлуку о издавању прекршајног налога издавачу **RTL Hrvatska d.o.o.** због кршења члана 26. став 1. алинеа 3. и става 3. истог члана Закона о електронским медијима. Пружаоцу медијске услуге *RTL* издат је прекршајни налог у износу од 100.000 куна, односно 13.250 €, а одговорне особе кажњене су са 10.000 куна (1.325 €).

---

³⁰ <http://www.e-mediji.hr/hr/pruzatelji-medijских-usluga/zakonski-i-podzakonski-akti/zakonski-akti/>

³¹ <http://www.e-mediji.hr/hr/aem/priopcenja/priopcenje-vijeca-za-elektronicke-medije-izdan-prekrsajni-nalog-nakladniku-rtl-hrvatska-doo/>

ЗАКЉУЧАК

У поређењу са пионирским и иницијалним Извештајем **Ријалити ТВ програми**, који је РЕМ објавио у јулу 2015. године, и који расветљава феномен ријалити програмских садржаја из историјског, теоријског, и са аспекта регулације ове врсте програма са освртом на домаћу и страну праксу, наставак истраживања ријалити програма реализовано кроз Извештај **Ријалити ТВ програми 2**. доноси једну заокружену слику о овом телевизијском формату, обогаћену свежим подацима, како статистичког карактера, тако и примерима из регулаторне праксе суседних земаља, који би могли послужити Регулаторном телу за електронске медије (РЕМ) да се „избори“ са овом тешко контролабилном савременом формом телевизијског стваралаштва. У том контексту овај Извештај пожељно је анализирати упоредо са **Извештајем Заштита права малолетника, законски оквир и примери из праксе**, Службе за надзор и анализу РЕМ, Београд, 2017. који доноси преглед активности Регулаторног тела за електронске медије у оквиру прописа који дефинишу област заштите малолетника, у последње три године, односно од ступања на снагу важећих медијских закона.

Један од закључака првог извештај о ријалити програмима јесте да је ова врста садржаја изразито виталан и динамичан медијски феномен по својој природи отпоран на дефиниције и класификације. Наставак истраживања кроз Извештај **Ријалити ТВ програми 2**. показује ријалити програм као тешко заустављив облик телевизијског стваралаштва који програме пружалаца медијских услуга окупира у многим слојевима. Почетком последњег квартала 2015. године, дакле, од септембра месеца, када традиционално крећу промоције нових програмских шема и понуда садржаја код пружалаца медијских услуга, долази до упадљиве и до тада незапамћене експанзије ријалити садржаја у понуди програма националних ПМУ. Статистички подаци показују да трајања и удео ријалити програма у укупном програму пружалаца медијских услуга достиже историјске максимуме: на програму **Хепи ТВ** чак **58,42%**, а на програму **РТВ Пинк 24,13%** укупног емисионог времена. Осим што долази до експанзије и доминације ове врсте садржаја, у 2015. години долази и до раслојавања пружалаца медијских услуга на две велику групе:

1. пружаоци медијских услуга код којих ријалити програми, и то управо они стандардни, најкласичнији, или како их француско регулаторно тело за радиодифузију CSA назива „тврдо језгро“ ријалитија – ријалити „присилног окружења“ (*Парови*, *Малдиви* и *Фарма*) апсолутно доминирају понудом програмских садржаја – то су **Хепи ТВ** и **РТВ Пник**; и
2. пружаоци медијских услуга који емитују ријалити садржаје са симболичним вредностима удела у укупном програму: национални јавни медијски сервис и **ТВ Б92**, која је након истека 5. *регуларне сезоне Великог брата* потпуно одустала од ове врсте садржаја.
Прелазну фазу између ове две групе ПМУ, још увек чини једна телевизија **ТВ Прва**, која удео ријалити програма држи на нивоу свог вишегодишњег просека – вредности око 10%.

Количина и удео ријалити садржаја у жанровској структури укупног годишњег програма комерцијалних ПМУ значајно ремети сразмеру и равнотежу врста садржаја, коју од пружалаца медијских услуга захтева концепт опште медијске услуге, закон и подзаконски акти.

За време истовременог емитовања два међусобно сродна ријалитија „присилног окружења“: *Парови* и *Хотел Малдиви* (у периоду од 23. јуна до 16. јула, 2016. године) удео ријалити програма у укупном емисионом времену **Хепи ТВ** повећао се на чак **63,84%**, а у среду 29. јуна, 2016. године измерено је укупно трајање ријалити програма „присилног окружења“ од **17 сати 56 минута и 3 секунде**.

За време емитовања 7. *сезоне Фарме* (15. фебруар – 30. јун 2016.) учешће ријалити програма у укупном емисионом времену **РТВ Пинк** порасло је на **43,55%**, а детаљна анализа емитованог програма овог ПМУ показује да је током понедељка 29. фебруара, 2016. године само *Фарма* трајала укупно **17 сати минут и 13 секунди**.

Закључак је да програме комерцијалних пружалаца медијских услуга са националном покривеношћу, пре свега Хепи ТВ и РТВ Пинк, можемо окарактерисати као комбинацију информативног и забавног програма (у најширем смислу), са изразитом доминацијом ријалити програмских садржаја, док су све остале врсте програмских садржаја занемарене или потпуно одсутне из њихових програмских понуда. Сразмеру и равнотежу врста садржаја на програмима ТВ Б92 и ТВ Прва не ремете толико ријалити програми самостално, већ у комбинацији са осталим програмским садржајима који би се могли окарактерисати као забавни програми у најширем смислу (играни и забавни садржаји).

Поплаву ријалитија, монотонију и презасићеност понуде програмских садржаја националних комерцијалних ПМУ само једном врстом садржаја (ријалити), паралелно пратиле су и реакције јавности, међу којима су највише медијске пажње у посматраном периоду (2015–2017.) изазвале две, обе са захтевом да се ријалити програми „присилног окружења“ укину:

1. *on-line* петиција Студентске организација „Систем вредности“ са захтевом за тотално укидање сваког облика емисија ријалити програма, односно забране њиховог јавног емитовања, макар само на тзв. „националним“ телевизијама, коју је у првих неколико дана потписало безмало 100.000 људи; и
2. захтев јавног тужилоца Основног тужилаштва у Младеновцу Драгана Јовановића, од 6. новембра, 2015. за забрану емитовања ријалити програма *Фарма*, којег је као неуобичајен окарактерисао и сам министар правде Никола Селаковић.

Преглед реаговања јавности, пружалаца медијских услуга, државних институција и Савета РЕМ који је систематизован и организован као посебно поглавље овог Извештаја носи један епилог: амбиција и настојање РЕМ да необавезујућу **Препоруку о времену емитовања ријалитија „присилног окружења“**, која предлаже категоризацију ријалитија „присилног окружења“ (*Парови, Фарма, Малдиви, Велики брат* и др.) као програм неприкладан за особе млађе од 18 година и измешта га у заштићено време између 23:00 и 06:00 часова, кроз законску процедуру уздигне на ниво *обавезујућег упутства* – **није спроведена до краја**.

Упоредна анализа регулисања ријалити програма у земљама окружења показује да **Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине** примењује ово решење – категоризацију ријалитија „присилног окружења“ као програм неприкладан за особе млађе од 18 година и дозвољава његово емитовање једино у заштићено време између 24:00 и 06:00 часова. Ова Агенција, такође, има могућност изрицања новчаних казни, којом располажу још и словеначки регулатор **AKOS** и **Хрватско Веће за електронске медије** које је на седници одржаној 14. септембра 2015. године **казнило RTL због емитовања сцена секса у ријалитију Велики брат** издавањем прекршајног налога издавачу у износу од 100.000 куна, односно 13.250 €, а одговорне особе кажњене су са 10.000 куна (1.325 €).

На округлом столу под називом **Регулација ријалити програма** који је одржан **19. априла, 2016. године** на иницијалтиву РЕМ, **Тим Сатер** – експерт за медијске политике и регулацију из Велике Британије, могућност изрицања новчаних казни пружаоцима медијских услуга апострофирао је као меру која се у Европи показала веома учинковитом.

У време писања нових медијских закона Министарство културе и информисања, које је и предлагач медијских закона, није уважило овај предлог РЕМ, као ни предлог за формирање медијског фонда, којим би управљало Министарство, а у који би РЕМ уплаћивао средства од казни. На тај начин постојао би и, у одређеној мери, богат фонд из којег би се финансирала играна аудио-визуелна дела од значаја за националну културу, што је пракса, на пример, у Француској и Ирској.

Док се у Републици Србији не стекну услови за измену постојећих медијских закона којима би било више него пожељно увести ове две претходно описане законске мере, Регулаторном телу за електронске медије на располагању су следеће могућности и начини регулисања ријалити програма:

- неговање партнерског односа између регулаторног тела и индустрије ријалити програма, водећи рачуна да тај однос не буде искључиво опозициони, већ путем дијалога осигурати укључивање медијске индустрије;
- подстицање саморегулације и корегулације међу пружаоцима медијских услуга – да међусобно координирају и доносе интерне класификације и кодексе којима би се гарантовале процедуре: јавност уговора које потписују учесници, правила за ангажовање малолетника, ограничавање изолације учесника, провера и одабир учесника, забрана учешћа лицима негативне репутације;
- развијање медијске писмености код деце и родитеља;
- подстицање јавних медијских сервиса да висококвалитетним играним, дечјим, образовним, забавним, информативним и документарним програмом балансирају општу понуду програмских садржаја на медијском тржишту Србије.